

Bruxelles, 19. lipnja 2026.
(OR. en)

10602/26

**Međuinstitucijski predmet:
2025/0059(COD)**

**CODEC 1194
MIGR 164
JAI 834
COMIX 148
RELEX 850
PE 85**

INFORMATIVNA NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi zajedničkog sustava vraćanja državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji te o stavljanju izvan snage Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktive Vijeća 2001/40/EZ i Odluke Vijeća 2004/191/EZ – ishod prvog čitanja u Europskom parlamentu (Strasbourg, od 15. do 18. lipnja 2026.)

I. UVOD

U skladu s odredbama članka 294. UFEU-a i Zajedničkom izjavom o praktičnim načinima provedbe postupka suodlučivanja¹ uspostavljen je niz neformalnih kontakata između Vijeća, Europskog parlamenta i Komisije u cilju postizanja dogovora o navedenom prijedlogu u prvom čitanju.

¹ SL C 145, 30.6.2007., str. 5.

U tom je kontekstu predsjednik Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (LIBE) Javier ZARZALEJOS (EPP, ES) u ime odbora LIBE predstavio kompromisni amandman (amandman 4) na navedeni prijedlog uredbe, za koji je izvjestitelj Malik AZMANI (Renew, NL) izradio nacrt izvješća. O tom je amandmanu postignut dogovor tijekom navedenih neformalnih kontakata. Osim toga, klubovi zastupnika Zelenih/ESS-a i Ljevice podnijeli su prijedloge da se odbaci prijedlog Komisije (amandmani 2 i 3). Klub zastupnika Renew podnio je postupovni prijedlog², a odbor LIBE podnio je zahtjev za glasovanje po dijelovima o nacrtu zakonodavnog akta, o kojem će se glasovati samo ako se postupovni prijedlog usvoji.

II. GLASOVANJE

Na plenarnoj sjednici 17. lipnja 2026. glasovanjem je usvojen kompromisni amandman (amandman 4) na navedeni prijedlog uredbe. Nisu usvojeni drugi amandmani.

Tako izmijenjeni prijedlog Komisije, podložno pravno-jezičnoj redakтури, predstavlja stajalište Europskog parlamenta u prvom čitanju koje je navedeno u njegovoj zakonodavnoj rezoluciji iz Priloga ovom dokumentu³.

Ono odražava prethodno postignuti dogovor među institucijama. Slijedom toga, nakon što pravnici lingvisti prouče tekst, Vijeće bi trebalo moći odobriti stajalište Europskog parlamenta.

Akt bi se tada donio u formulaciji koja odgovara stajalištu Parlamenta.

² U skladu s člankom 60. stavkom 3. zahtjev kluba zastupnika ili zastupnici koji dosežu barem niski prag mogu zahtijevati da se na plenarnoj sjednici, umjesto privremenog sporazuma, glasuje o amandmanima na nacrt zakonodavnog akta.

³ Verzija stajališta Parlamenta iz zakonodavne rezolucije označena je kako bi se obilježile promjene u prijedlogu Komisije nastale na temelju amandmana. Dodaci tekstu Komisije istaknuti su *podebljanim slovima i kurzivom*. Simbolom „■” označen je izbrisani tekst.

P10_TA(2026)0207

Zajednički sustav za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 17. lipnja 2026. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi zajedničkog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji te o stavljanju izvan snage Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktive Vijeća 2001/40/EZ i Odluke Vijeća 2004/191/EZ (COM(2025)0101 – C10-0047/2025 – 2025/0059(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2025)0101),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 2. i članak 79. stavak 2. točku (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u skladu s kojima je Komisija podnijela prijedlog Parlamentu (C10-0047/2025),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir obrazloženo mišljenje francuskog Senata podneseno u okviru Protokola br. 2 o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, u kojem se izjavljuje da nacrt zakonodavnog akta nije u skladu s načelom supsidijarnosti,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 18. rujna 2025.¹,
- nakon savjetovanja s Odborom regija,
- uzimajući u obzir privremeni sporazum koji je odobrio nadležni odbor u skladu s člankom 75. stavkom 4. Poslovnika te činjenicu da se predstavnik Vijeća pismom od 10. lipnja 2026.

¹ SL C, C/2026/33, 16.1.2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/33/oj>.

obvezao prihvatiti stajalište Europskog parlamenta u skladu s člankom 294. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

- uzimajući u obzir članak 60. Poslovnika,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (A10-0048/2026),

1. usvaja sljedeće stajalište u prvom čitanju;
2. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj Prijedlog;
3. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 17. lipnja 2026. radi donošenja Uredbe (EU) 2026/... Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi zajedničkog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji te o stavljanju izvan snage Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktive Vijeća 2001/40/EZ i Odluke Vijeća 2004/191/EZ*

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 79. stavak 2. točku (c),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom³,

* TEKST JOŠ NIJE PROŠAO PRAVNO-JEZIČNU FINALIZACIJU.

¹ SL C [...], [...], str. [...]

² SL C [...], [...], str. [...]

³ Stajalište Europskog parlamenta od 17. lipnja 2026.

budući da:

- (1) Kako bi njezino područje bilo slobodno, sigurno i pravedno, Unija bi trebala imati zajedničku politiku vraćanja državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka u Uniji. Djelotvorna politika vraćanja ključna je sastavnica vjerodostojnog sustava upravljanja migracijama.
- (2) Ovom se Uredbom uspostavlja zajednički sustav za vraćanje državljana trećih zemalja koji **nezakonito borave u državama članicama**, koji se temelji na zajedničkom postupku za vraćanje, **djelotvornoj suradnji s trećim zemljama, obvezama za državljanina treće zemlje s nezakonitim boravkom, skupu alata za upravljanje djelotvornim vraćanjima, uključujući mjere za poticanje vraćanja**, i suradnji ■ među državama članicama.

(2.a) *U skladu s člankom 72. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ova Uredba ne utječe na izvršavanje odgovornosti koje države članice imaju u pogledu očuvanja javnog reda i mira te zaštite unutarnje sigurnosti.*

(3) Kako bi se doprinijelo provedbi sveobuhvatnog pristupa utvrđenog u Uredbi (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća⁴, trebalo bi uspostaviti zajednički sustav za djelotvorno upravljanje vraćanjem državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom. Taj bi se **zajednički** sustav trebao temeljiti na integriranom oblikovanju politika kako bi radnje i mjere koje Unija i njezine države članice poduzimaju u okviru svojih nadležnosti bile usklađene i djelotvorne.

⁴ Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 (SL L 222, 22.5.2024., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

- (4) Europsko vijeće u nekoliko je navrata naglasilo važnost odlučnog djelovanja na svim razinama kako bi se vraćanja iz Europske unije olakšala, povećala i ubrzala. U listopadu 2024. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da hitno podnese novi zakonodavni prijedlog.
- (5) U strateškim smjernicama za zakonodavno i operativno planiranje u području slobode, sigurnosti i pravde, koje je donijelo 12. prosinca 2024., Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove podsjetilo je da je uspješna politika vraćanja temeljni stup sveobuhvatnog i vjerodostojnog sustava azila i migracija Unije. U tu je svrhu u smjernicama pozvalo na hitnu nadogradnju pravnog okvira kako bi se razvio i proveo odlučniji i sveobuhvatniji pristup vraćanju.

- (6) Djelotvorna politika vraćanja trebala bi osigurati usklađenost s Paktom o migracijama i azilu i doprinijeti njegovoj cjelovitosti te pomoći u upravljanju nezakonitim useljavanjem u Uniju i **sprečavanju nedopuštenih** kretanja državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom među državama članicama⁵, uz poštovanje temeljnih prava.
- (7) Unija i njezine države članice predano rade na poboljšanju djelotvornosti politika vraćanja. Međutim, postojeći pravni okvir, koji se sastoji od Direktive Vijeća 2001/40/EZ⁵ i Direktive 2008/115/EZ⁶, više ne odgovara potrebama migracijske politike Unije **ni zakonodavnim i operativnim potrebama za osiguravanje djelotvornih vraćanja**. Od donošenja Direktive 2008/115/EZ 2008. područje slobode, sigurnosti i pravde te migracijska politika Unije doživjeli su znatne promjene. Pravo EU-a u području migracija, koje je u početku bilo zakonodavstvo s minimalnim standardima, sve više približava prakse država članica. Komisija je 2018. u prijedlogu preinake Direktive o vraćanju⁷ predložila reformu pravila o vraćanju. Osim toga, nastojala je pomoći državama članicama da iskoriste fleksibilne mogućnosti iz Direktive 2008/115/EZ tako što je donijela preporuke (EU) 2017/2338⁸ i (EU) 2023/682⁹. Međutim, dosegnuta su ograničenja postojećeg pravnog okvira.

⁵ Direktiva Vijeća 2001/40/EZ od 28. svibnja 2001. o uzajamnom priznavanju odluka o izgonu državljana trećih zemalja (SL L 149, 2.6.2001., str. 34., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/40/oj>)

⁶ Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 348, 24.12.2008., str. 98., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

⁷ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (preinaka). Bruxelles, 12.9.2018. COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD).

⁸ Preporuka Komisije (EU) 2017/2338 od 16. studenoga 2017. za uspostavu zajedničkog „Priručnika o vraćanju” koji trebaju upotrebljavati nadležna tijela država članica pri izvršavanju zadaća povezanih s vraćanjem (SL L 339, 19.12.2017., str. 83., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj>).

⁹ Preporuka Komisije (EU) 2023/682 od 16. ožujka 2023. o uzajamnom priznavanju odluka o vraćanju i ubrzavanju vraćanja pri provedbi Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća. C/2023/1763. (SL L 86, 24.3.2023., str. 58., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj>).

- (8) Trebalo bi uspostaviti strog **■** zajednički postupak *djelotvornog* vraćanja kako bi se državljane trećih zemalja koji ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak, boravak ili boravište na državnom području država članica vratilo na human *i održiv* način te uz potpuno poštovanje temeljnih prava i međunarodnog prava *bez nepotrebne odgode*. Jasna i transparentna pravila primjenjiva u svim državama članicama trebala bi pružiti sigurnost takvim državljanima trećih zemalja i nadležnim tijelima. Važno je pojednostavniti, olakšati i ubrzati postupke vraćanja i pobrinuti se da se vraćanje ne ometa, *među ostalim* nedopuštenim kretanjem u druge države članice.
- (9) Primjena pravila u skladu s ovom Uredbom ne bi trebala utjecati na pravila pristupa međunarodnoj zaštiti u skladu s Uredbom (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰. Kad je to relevantno, pravila iz ove Uredbe dopunjena su posebnim pravilima kojima se izdavanje odluke o odbijanju zahtjeva za azil povezuje s izdavanjem odluka o vraćanju za potrebe izdavanja i pravnih lijekova u Uredbi (EU) 2024/1348 te s postupcima vraćanja na granici utvrđenima u Uredbi (EU) 2024/1349 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹.

¹⁰ Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU (SL L, **2024/1348**, 22.5.2024., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

¹¹ Uredba (EU) 2024/1349 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju postupka vraćanja na granici i izmjeni Uredbe (EU) 2021/1148 (SL L, 2024/1349, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>).

- (10) Ovom se Uredbom poštuju temeljna prava državljana trećih zemalja i načela priznata u prvom redu Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) i Ženevskom konvencijom o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951., kako je dopunjena Njujorškim protokolom od 31. siječnja 1967. („Ženevska konvencija”). Trebala bi se primjenjivati u skladu s Poveljom, općim načelima prava Unije i relevantnim međunarodnim pravom.
- (11) ■ Trebalo bi poštovati načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja i zabranu kolektivnog protjerivanja iz članka 19. Povelje. Nitko ne smije biti udaljen, protjeran ni izručen u treću zemlju u kojoj postoji ozbiljna opasnost da bude podvrgnut smrtnoj kazni, mučenju ili drugom nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.

(12) Za vraćanje državljanina treće zemlje s nezakonitim boravkom odgovorna je država članica na čijem je državnom području ta osoba otkrivena. ■

(12.a) Sud koji je država članica odredila nadležnim u skladu s nacionalnim pravom trebao bi biti zadužen za pravni lijek protiv odluke o vraćanju, zabrane ulaska i odluke kojom se nalaže udaljavanje. Usklađenost sa zahtjevima koji proizlaze iz načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja trebalo bi provjeriti ako materijali u spisu s kojima je upoznat sud koji je u skladu s nacionalnim pravom određen nadležnim za pravni lijek protiv odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje, kako su dopunjeni ili pojašnjeni nakon kontradiktornog postupka, upućuju na to da bi moglo biti ugroženo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.

- (12.b) *Ne dovodeći u pitanje pravo na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje, kojim se osigurava da državljanin treće zemlje može osporiti rok za dobrovoljni odlazak ili njegovo nepostojanje u odluci o vraćanju, poništenje ili opoziv roka za dobrovoljni odlazak ne bi trebali utjecati na dio odluke o vraćanju kojim se nameće ili izriče obveza napuštanja državnog područja država članica.*
- (13) *U slučaju udaljavanja tijela koja su određena nadležnima u skladu s nacionalnim pravom trebala bi provjeriti usklađenost s načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja na temelju pojedinačne procjene i uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti. Predmetni državljanin treće zemlje trebao bi što prije, **i to prije nego što bude udaljen**, predložiti **i potkrijepiti** dokaze o svojim osobnim okolnostima. Trebalo bi se biti moguće osloniti na postojeću **■** procjenu svih relevantnih okolnosti koja je provedena u prethodnim fazama postupka **ili u drugim prethodnim postupcima**. Trebalo bi ispitati svaku **relevantnu** promjenu okolnosti i svaki novi element koji dokazuje rizik, **među ostalim kako bi se utvrdilo jesu li potkrijepljeni i potvrdilo da se ne smatra da ih je državljanin treće zemlje iznio samo kako bi odgodio ili omeo udaljavanje.***

- (13.a) *Države članice mogu državljanina treće zemlje, koji navede da bi udaljavanje prekršilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, uputiti na odgovarajući postupak, uključujući postupak azila u skladu s Uredbom (EU) 2024/1348. Država članica može uputiti državljanina treće zemlje na odgovarajući postupak i kada njezina tijela određena nadležnima u skladu s nacionalnim pravom saznaju za relevantne naznake da bi se udaljavanjem prekršilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.*
- (14) Države članice moraju moći surađivati fleksibilnije, među ostalim putem novih bilateralnih sporazuma ili dogovora, te na ciljaniji način kako bi se *poticala djelotvorna vraćanja u treće zemlje.*

- (15) Kad se utvrdi da državljanin treće zemlje ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete za ulazak, boravak ili boravište na državnom području država članica, odluku o vraćanju trebalo bi brzo izdati na temelju pojedinačne procjene i uzimajući u obzir sve *relevantne* činjenice i okolnosti. *Odluka o vraćanju trebala bi sadržavati obvezu državljanina treće zemlje da napusti državno područje država članica. U odluci o vraćanju ne bi trebalo biti nužno utvrditi zemlju vraćanja. Zemlju vraćanja trebalo bi utvrditi najkasnije prije udaljavanja, a može se utvrditi u odluci o vraćanju ili u bilo kojoj drugoj odluci kojom se nalaže udaljavanje različitoj od odluke o vraćanju. Ako postoji prepreka udaljavanju, izdavanje odluke o vraćanju ne bi trebalo biti isključeno, ali bi udaljavanje trebalo odgoditi. Ako je u trenutku izdavanja odluke kojom se utvrđuje zemlja vraćanja i dalje moguće da će državljanin treće zemlje biti udaljen u jednu od nekoliko zemalja vraćanja, među ostalim zbog dvojnog ili višestrukog državljanstva, u toj se odluci mogu utvrditi sve takve zemlje vraćanja. Pravo na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje mora se osigurati u odnosu na sve zemlje vraćanja utvrđene u toj odluci. U svakom slučaju, ako nadležno tijelo pokrene postupak udaljavanja, državljanina treće zemlje trebalo bi obavijestiti o zemlji vraćanja u koju će biti udaljen dovoljno prije udaljavanja.*

- (15.a) *Ničime u ovoj Uredbi ne bi se trebala isključiti mogućnost da države članice u nacionalnom pravu predvide druge razloge za odgodu udaljavanja za određene skupine.*
- (15.b) *Državljanin treće zemlje koji ima obvezu napustiti državno područje država članica trebao bi imati primarnu odgovornost za napuštanje državnog područja država članica.*
- (16) Potrebno je osigurati da se ključni elementi odluke o vraćanju koju je izdala država članica unose u posebni obrazac europskog naloga za vraćanje i stavljaju na raspolaganje u Schengenskom informacijskom sustavu zajedno s upozorenjem o vraćanju ili u okviru bilateralne razmjene informacija s drugom državom članicom. Europski nalog za vraćanje trebao bi pomoći u priznavanju i izvršenju **izvršivih** odluka o vraćanju **ili odluka kojima se nalaže udaljavanje** koje je izdala druga država članica ako se državljanin treće zemlje neovlašteno preselio u drugu državu članicu.

- █
- (18) Ako državljanin treće zemlje koji se nalazi na državnom području države članice podliježe izvršivoj odluci o vraćanju iz druge države članice, █ priznavanje i izvršenje odluka o vraćanju trebalo bi olakšati i ubrzati postupak vraćanja zahvaljujući boljoj suradnji i uzajamnom povjerenju među državama članicama.

Takvo priznavanje i izvršenje može doprinijeti i odvrćanju od nezakonitih migracija i nedopuštenih sekundarnih kretanja unutar Unije, kao i smanjenju kašnjenja u postupku vraćanja. Pravni lijek protiv **odluke** o vraćanju trebao bi se koristiti **samo** u državi članici izdavateljici.

- (18.a) *Priznavanje odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje na temelju informacija dostupnih u europskom nalogu za vraćanje iz članka 7. stavka 7. ne bi se trebalo smatrati odlukom ili aktom. Nepriznavanje odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje ne bi se trebalo smatrati odlukom ili aktom.*

(18.b) Ako država članica razmatra priznavanje i izvršenje izvršive odluke države članice izdavateljice o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje, sljedeća vodeća načela mogu pomoći državi članici u utvrđivanju situacija u kojima se uzajamno priznavanje ne bi trebalo primjenjivati, nego bi umjesto toga trebalo izdati nacionalnu odluku o vraćanju. Takve situacije mogu uključivati slučaj kada je izvršenje u suprotnosti s javnim poretком države članice izvršenja, među ostalim kad je u pitanju vraćanje određenih kategorija državljana trećih zemalja, kao što su maloljetnici bez pratnje i žrtve trgovine ljudima, za koje je nacionalnim pravom predviđena viša razina zaštite; izdavanje nove odluke o vraćanju je brže; informacije dostupne u europskom nalogu za vraćanje nisu potpune; državljanin treće zemlje podnio je žalbu protiv odluke o vraćanju u državi članici izdavateljici; državljanina treće zemlje treba udaljiti u treću zemlju koja nije navedena u odluci države članice izdavateljice o vraćanju ili odluci kojom se nalaže udaljavanje i u odluci o vraćanju nije navedena zemlja vraćanja.

- (18.c) *U svrhu pripreme koraka za obvezno uzajamno priznavanje Komisija i relevantne agencije EU-a, kao što je eu-LISA, trebale bi, prema potrebi, pružiti potporu državama članicama, među ostalim utvrđivanjem aranžmana i prilagodbi potrebnih kako bi se osiguralo automatizirano postupanje s europskim nalogom za vraćanje.*
- (19) *Najkasnije do donošenja provedbenog akta iz članka 7. stavka 8. države članice i Komisija i relevantne agencije EU-a, kao što je eu-LISA, trebale bi početi uspostavljati pravne i tehničke aranžmane kako bi osigurale da se europski nalog za vraćanje može staviti na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava. ■*

(19.a) Dvije godine nakon datuma početka primjene iz članka 52. stavka 3. ove Uredbe Komisija bi trebala ocijeniti provedbu uzajamnog priznavanja, posebno kad je riječ o sljedećem: jesu li države članice uspostavile pravne i tehničke aranžmane kojima se europski nalog za vraćanje stavlja na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava na temelju članka 7. stavka 7. i jesu li ti aranžmani djelotvorni; jesu li države članice uspostavile pravne i tehničke aranžmane za osiguravanje automatiziranog postupanja s europskim nalogom za vraćanje na temelju članka 7. stavka 9.; djelotvornosti priznavanja i izvršenja odluka o vraćanju i odluka kojima se nalaže udaljavanje; opterećenju nacionalnih pravosudnih i administrativnih sustava koje iz toga proizlazi te rezultatima relevantnih aktivnosti osposobljavanja i pilot-projekata.

- (19.b) *Na temelju te ocjene iz članka 9. stavka 10. Komisija bi, prema potrebi, trebala podnijeti zakonodavne prijedloge, uključujući sve ciljne izmjene kako bi se osiguralo djelotvorno vraćanje, s ciljem uvođenja obveznog priznavanja i izvršenja izvršivih odluka o vraćanju i odluka kojima se nalaže udaljavanje koje je izdala druga država članica. Ako Komisija ne podnese prijedlog, treba obrazložiti razloge za to.*
- (20) Učinci nacionalnih mjera vraćanja i dalje bi trebali imati europsku dimenziju zabranom ulaska i boravka na području svih država članica. Trajanje zabrane ulaska utvrđuje se s obzirom na sve relevantne okolnosti pojedinačnog slučaja ■ . Ako se prilikom izlazne kontrole na vanjskim granicama otkrije državljanin treće zemlje s nezakonitim boravkom, moglo bi biti primjereno izreći mu zabranu ulaska kako bi se spriječio ponovni ulazak u budućnosti i tako smanjio rizik od nezakonitog useljavanja, ***a da se pritom ne spriječi brzi odlazak državljanina treće zemlje.***

- (21) ***Udaljavanje*** državljana trećih zemalja ***koji nisu postupili u skladu s obvezom odlaska ili kojima nije odobren rok za dobrovoljni povratak može se provesti primjenom prisilnih mjera.*** Strožim pravilima o udaljavanju želi se uvesti izravna i neposredna posljedica za državljanina treće zemlje koji ne poštuje ***rok*** do kojeg ***najkasnije*** mora napustiti Uniju, ***kao i spriječiti nedopuštena sekundarna kretanja i sigurnosne rizike.*** ***Ako nema razloga vjerovati da bi dobrovoljni povratak ugrozio svrhu postupka vraćanja, vraćanje državljana trećih zemalja koji surađuju može se i dalje provoditi prvenstveno u okviru dobrovoljnog povratka.*** Kad je riječ o korištenim načinima i postavljenim ciljevima, prisilne mjere trebale bi biti u skladu s načelima proporcionalnosti i djelotvornosti.

- (21.a) *Budući da se ova Uredba primjenjuje samo na državljane trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji, ona ne utječe na savjetovanje o vraćanju i reintegraciji te druge programe za potporu dobrovoljnom povratku i reintegraciji državljana trećih zemalja koji zakonito borave u Uniji.*
- (22) Potrebna su zajednička pravila kako bi se državljane trećih zemalja *s nezakonitim boravkom* koji predstavljaju rizik za sigurnost učinkovito identificiralo i brzo vratilo. Kako bi se državljani trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost identificirali i označili u sustavu, potrebno je provesti odgovarajuće provjere, uključujući dubinsku provjeru kako je utvrđena u Uredbi (EU) 2024/1356 Europskog parlamenta i Vijeća¹². Državljanke trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost u pravilu bi trebalo udaljiti, a trebalo bi omogućiti i odstupanje od općih pravila kako bi se dopustile dulje zabrane ulaska *ili zabrane ulaska u neograničenom trajanju* i dulja razdoblja zadržavanja, kao i od pravila o smještaju u posebne ustanove za zadržavanje kako bi se osobe koje ugrožavaju sigurnost *država članica* brzo udaljile.

¹² Uredba (EU) 2024/1356 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uvođenju dubinske provjere državljana trećih zemalja na vanjskim granicama i izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/817 (SL L, 2024/1356, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

- (23) U okviru novih pravila državama članicama trebalo bi staviti na raspolaganje nove mogućnosti za provedbu vraćanja u treće zemlje. Trebalo bi biti moguće sklopiti posebne sporazume ili dogovore s trećim zemljama kako bi države članice imale više mogućnosti za vraćanje, pod uvjetom da dotična treća zemlja poštuje međunarodne standarde i načela ljudskih prava te, ***u slučaju udaljavanja***, načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja. ***Nedostaci u vezi s određenim dijelovima državnog područja treće zemlje ili s određenom kategorijom osoba ne sprečavaju sklapanje takvog sporazuma ili dogovora, pod uvjetom da su uspostavljena dostatna jamstva kako bi se osiguralo potpuno poštovanje prava državljana trećih zemalja na koje se odnosi takav sporazum ili dogovor.***

U takvom sporazumu ili dogovoru posebno bi trebalo utvrditi *postupke koji se primjenjuju na vraćanje*, uvjete boravka u zemlji, *obveze i odgovornosti stranaka sporazuma ili dogovora* i posljedice u slučaju kršenja *sporazuma ili dogovora*. *Ako sporazum ili dogovor uključuje daljnje vraćanje iz treće zemlje, u sporazumu ili dogovoru trebalo bi isto tako utvrditi posljedice u slučaju da daljnje vraćanje nije moguće, odgovarajuće obveze i odgovornosti stranaka sporazuma ili dogovora, posljedice u slučaju* značajnih promjena koje negativno utječu na stanje u trećoj zemlji te neovisno tijelo ili mehanizam za praćenje provedbe tog sporazuma ili dogovora. Takvi sporazumi ili dogovori smatrat će se provedbom prava Unije za potrebe članka 51. stavka 1. Povelje.

(23.a) Kako bi se osigurala dostatna zaštita legitimnih interesa povezanih s upravljanjem vanjskim granicama i unutarnjom sigurnošću dotičnih država članica, u okolnostima u kojima država članica pregovara o sporazumu ili dogovoru za potrebe ove Uredbe s jednom od susjednih trećih zemalja Unije, države članice koje dijele zajedničku granicu s tom trećom zemljom trebale bi, u odgovarajućem trenutku prije sklapanja sporazuma ili dogovora, biti obaviještene o tim pregovorima, uz potpuno poštovanje načela lojalne suradnje utvrđenog u članku 4. stavku 3. Ugovora o Europskoj uniji. Nakon sklapanja sporazumâ ili dogovorâ s trećim zemljama, države članice trebale bi biti obvezne obavijestiti Komisiju i druge države članice o takvim sporazumima ili dogovorima prije njihove privremene primjene ili stupanja na snagu, ovisno o tome što nastupi ranije. Osim toga, kako bi se izbjegla bilo kakva neusklađenost s pravom Unije i dodatno povećala transparentnost, države članice mogle bi, na dobrovoljnoj osnovi, obavješćivati Komisiju i druge države članice o napretku pregovora s trećom zemljom u vezi sa sporazumima ili dogovorima odobrenima ovom Uredbom prije nego što stranke postignu konačni dogovor, među ostalim kako bi se od Komisije zatražilo da ocijeni je li predviđeni sporazum ili dogovor o kojem se pregovara usklađen s pravom Unije.

- (24) Dobro funkcioniranje schengenskog područja bez nadzora unutarnjih granica ovisi o djelotvornoj i učinkovitoj primjeni relevantne pravne stečevine u državama članicama. Uredbom Vijeća (EU) 2022/922¹³ uspostavlja se mehanizam evaluacije i praćenja za provjeru primjene schengenske pravne stečevine, među ostalim u pogledu djelotvornosti vraćanja državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka u Uniji i poštovanja temeljnih prava.
- (25) Pri primjeni postupaka vraćanja države članice trebale bi u prvom redu uzeti u obzir najbolji interes djeteta u skladu s člankom 24. Povelje i Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta iz 1989. Pri ocjenjivanju pojedinačnog najboljeg interesa djeteta države članice trebale bi ponajprije uzimati u obzir dobrobit i socijalni razvoj maloljetnika u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, pitanja zaštite i sigurnosti te mišljenje maloljetnika u skladu s njegovom dobi i zrelošću, uključujući sredinu iz koje dolazi. Kroz sve korake postupka vraćanja *maloljetnike* bez pratnje trebao bi voditi zastupnik.

¹³ Uredba Vijeća (EU) 2022/922 od 9. lipnja 2022. o uspostavi i funkcioniranju mehanizma evaluacije i praćenja za provjeru primjene schengenske pravne stečevine i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1053/2013 (SL L 160, 15.6.2022., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/922/oj>)

- (26) Ako nije jasno je li državljaniin treće zemlje maloljetan, *može se* provesti *procjena* dobi *u skladu s nacionalnim pravom. Države članice mogu se oslanjati na procjene dobi obavljene u okviru prethodnih postupaka.* Radi dosljednog upravljanja migracijama u Uniji *može se* primijeniti isti postupak koji je propisan Uredbom (EU) 2024/1348. ■

- (27) Radi veće djelotvornosti postupka vraćanja trebalo bi utvrditi jasne **obveze** za državljane trećih zemalja. Državljanima trećih zemalja trebali bi **biti obvezni napustiti državno područje država članica i** surađivati s nadležnim tijelima **tijekom cijelog** postupka vraćanja. Trebali bi ostati raspoloživi **i dostupni nadležnim tijelima te im** pružati **sve** potrebne informacije **za pripremu i provedbu** vraćanja. **Ne bi smjeli ni fizički ni verbalno ometati udaljavanje. Verbalno ometanje trebalo bi po svojoj prirodi ili karakteru biti ozbiljnije od pukog prigovora. Iz toga slijedi da bi utvrđivanje identiteta te pribavljanje i predočavanje putnih isprava potrebnih za vraćanje trebala prvenstveno biti odgovornost državljanina treće zemlje.** Ako se ne poštuju obveze **odlaska i** suradnje, trebalo bi **█** nametnuti djelotvorne i razmjerne posljedice, **a nadležna tijela trebala bi poduzeti relevantne korake kako bi osigurala vraćanje,** među ostalim **i istražnim mjerama, ako su primjenjive. Državljanima trećih zemalja koje se ne može udaljiti, među ostalim zbog načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja ili zbog nedovoljne suradnje s nadležnim tijelima, trebali bi podlijegati nametanju općih obveza, uključujući obveze ostanka, boravka i javljanja. Posljedice u slučaju nepoštovanja obveze suradnje trebale bi uključivati,** među ostalim, smanjena davanja i naknade u skladu s nacionalnim pravom **ili** oduzimanje putne isprave. **█**.

- (27.a) *Ništa u ovoj Uredbi ne utječe na obveze i mjere koje nisu povezane s vraćanjem ni odredbe kojima se uređuju socijalne naknade na temelju nacionalnog prava.*
- (28) Ova Uredba ne bi trebala utjecati na mogućnost da države članice državljanima trećih zemalja obuhvaćenima područjem primjene ove Uredbe izreknu, ako je primjenjivo, kaznene sankcije, *uključujući kazne zatvora*, u skladu s nacionalnim kaznenim pravom.
- (29) Trebalo bi utvrditi pravne lijekove protiv odluka o vraćanju kako bi se djelotvorno *zaštitila prava* dotičnih pojedinaca. U slučajevima žalbe ili preispitivanja pred *sudom* trebalo bi na zahtjev staviti na raspolaganje potrebnu pravnu pomoć, *pri čemu se ne dovodi u pitanje mogućnost ograničavanja pristupa pravnoj pomoći i zastupanju.*

- (29.a) *Pravna pomoć i zastupanje obuhvaćaju pripremu žalbe ili zahtjeva za preispitivanje, uključujući sastavljanje postupovnih dokumenata koji se zahtijevaju nacionalnim pravom i, u slučaju saslušanja, sudjelovanje na njemu pred sudom kako bi se zajamčilo pravo na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje.*
- (29.b) *Pojam suda koncept je uređen pravom Unije, kako ga tumači Sud Europske unije. Pojam suda, među drugim elementima, može značiti samo tijelo koje djeluje kao treća strana u odnosu na tijelo koje je donijelo odluku koja čini predmet postupka. To bi tijelo trebalo izvršavati sudske funkcije, pri čemu nije presudno je li to tijelo priznato kao sud na temelju nacionalnog prava. Ova Uredba ne bi trebala utjecati na nadležnost država članica da organiziraju svoj nacionalni sudski sustav i odrede broj žalbenih tijela. Ako se nacionalnim pravom predviđa mogućnost podnošenja daljnjih žalbi protiv prve ili iduće odluke o žalbi i ako se takva žalba podnese, udaljavanje se ne bi trebalo suspendirati, osim ako državljanin treće zemlje zatraži suspenziju i sud je odluči odobriti, uzimajući u obzir konkretne okolnosti pojedinačnog slučaja. Time se ne bi smjelo dovesti u pitanje nacionalno pravo kojim se predviđa suspenzivni učinak takvih pravnih lijekova.*

- (30) Kako bi se poboljšala učinkovitost postupaka vraćanja i zajamčilo poštovanje prava na djelotvoran pravni lijek u skladu s člankom 47. Povelje, žalbe na odluke o vraćanju trebalo bi u najvećoj mogućoj mjeri osporiti pred jednom sudskom razinom. Pravila iz ove Uredbe koja se odnose na žalbe i **suspenziju izvršenja odluka** trebala bi biti u skladu s pravom na djelotvoran pravni lijek kako je predviđeno u članku 47. Povelje o temeljnim pravima.
- (30.a) *Iako se ovom Uredbom ne predviđa automatski suspenzivni učinak žalbe, države članice trebale bi, uz potpuno poštovanje članka 47. Povelje, osigurati da nadležni prvostupanjski sud može suspendirati udaljavanje prije izvršenja odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje. Državljanin treće zemlje trebao bi moći podnijeti zahtjev za suspenziju izvršenja odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje, osim ako je nacionalnim pravom predviđena i mogućnost da je nadležni sud suspendira po službenoj dužnosti. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost država članica da u svojem nacionalnom pravu predvide automatski suspenzivni učinak žalbe. Kako bi se izbjeglo udvostručavanje u procjeni rizika od kršenja načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, trebalo bi se osloniti na bilo koje materijale u spisu, posebno na prethodne procjene, uključujući, gdje je to relevantno, one provedene u okviru postupka azila.*

- (31) Državama članicama trebalo bi staviti na raspolaganje potrebne alate *kako bi se osiguralo brzo i djelotvorno vraćanje, uključujući mjere koje služe kao posljedica nepoštovanja obveza i poticaje za poštovanje obveza odlaska i suradnje, kao i mjere za sprečavanje opasnosti od bijega. Bijeg uključuje radnje poput napuštanja državnog područja države članice bez dopuštenja nadležnih tijela, iz razloga koji nisu izvan kontrole državljanina treće zemlje.* Zahvaljujući zajedničkim pravilima, *bez ograničavanja prava država članica na utvrđivanje dodatnih mjera i kriterija u nacionalnom pravu, zahtjevi u okviru obveze suradnje i kriteriji za utvrđivanje opasnosti od bijega* trebali bi biti jednostavniji. *Takvim bi se pravilima ujedno trebalo osigurati da države članice primjenjuju zadržavanje i alternative zadržavanju kako bi učinkovito provele postupak vraćanja.*

- (32) Zadržavanje bi trebalo biti moguće odrediti samo kad je to razmjerno i nužno radi vraćanja, ***među ostalim radi pripreme vraćanja, ponovnog prihvata ili provedbe udaljavanja*** te na temelju pojedinačne procjene svakog slučaja ■ . Tijela bi trebala postupati s dužnom pažnjom, a zadržavanje bi trebalo trajati što kraće ***i općenito u nekoj državi članici ne bi trebalo trajati*** dulje od 24 mjeseca. ***U slučajevima bijega u drugu državu članicu, prethodna razdoblja zadržavanja ne uzimaju se u obzir pri izračunu najduljeg razdoblja zadržavanja. Razdoblja zadržavanja na temelju drugih uredbi ili direktiva koje se ne odnose na postupak vraćanja ne bi trebala biti uključena u izračun najduljeg razdoblja zadržavanja. Tijekom zadržavanja trebalo bi uzeti u obzir posebne potrebe koje proizlaze iz procjene ranjivosti.*** Ako je nacionalnim pravom predviđeno zadržavanje maloljetnika, u prvom planu trebao bi biti najbolji interes djeteta. Ako ih je moguće djelotvorno primijeniti na državljane trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji, umjesto zadržavanja trebalo bi primijeniti druge manje prisilne mjere.

- (32.a) *Ako zadržavanje traje 24 mjeseca, država članica trebala bi u određenim okolnostima imati mogućnost zadržati državljanina treće zemlje na nova razdoblja u ukupnom trajanju od najviše šest mjeseci ako promjene u okolnostima upućuju na postojanje razumne mogućnosti za udaljavanje zbog novih značajnih informacija. Zadržavanje bi trebalo odrediti u skladu s načelom nužnosti i proporcionalnosti te bi ono trebalo trajati što je kraće moguće.*
- (33) Za vraćanje državljanina trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost potrebne su posebne mjere za zaštitu prava i sloboda drugih. Stoga bi takve osobe trebalo biti moguće zadržati na razdoblje **dulje od 24 mjeseca**, a svako takvo zadržavanje mora biti u skladu s načelom proporcionalnosti.

- (34) Prema zadržanim državljanima trećih zemalja trebalo bi postupati humano i dostojanstveno, uz poštovanje njihovih temeljnih prava te u skladu s međunarodnim i nacionalnim pravom, uzimajući u obzir praktične smjernice Odbora Vijeća Europe za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Osobe bi u pravilu trebale biti zadržane u specijaliziranim ustanovama za zadržavanje ili u posebnim dijelovima drugih ustanova. Ako država članica nema takve ustanove, može pribjeći zatvorskom smještaju, ali državljani trećih zemalja, *kada je to moguće*, moraju biti odvojeni od ostalih zatvorenika. *Na državljane trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost mogu se primjenjivati pojačane sigurnosne mjere u ustanovama za zadržavanje.*

- (35) Razlozi za zadržavanje utvrđeni u ovoj Uredbi ne dovode u pitanje druge razloge za zadržavanje, među ostalim u okviru kaznenog postupka, koji su primjenjivi prema nacionalnom pravu **■** .
- (36) Obveza svake zemlje da ponovno prihvati svoje državljane temeljno je načelo državnog suvereniteta i međunarodne suradnje. Dužnost zemalja da ponovno prihvate vlastite državljane smatra se načelom međunarodnog običajnog prava ***te je predviđena poglavljem 5. Priloga IX. Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu i utvrđena u Sporazumu iz Samoe. Djelotvorna vraćanja moguća su samo ako države ispune obvezu ponovnog prihvata vlastitih državljana. Stoga države članice ovise o suradnji trećih zemalja kako bi mogle provesti djelotvorna vraćanja. EU i države članice koriste postojeće instrumente kao što su članak 25.a Uredbe (EZ) 810/2009¹⁴ i potpora Frontexa za poboljšanje suradnje s trećim zemljama, kada je to potrebno.***

¹⁴ Uredba (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama) (SL L 243, 15.9.2009., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj>).

- (37) Za jednostavnije vraćanje državljana trećih zemalja države članice moraju **■** koordinirano pristupati ponovnom prihvatu. Nedovoljno praćenje izvršivih odluka o vraćanju moglo bi narušiti učinkovitost zajedničkog pristupa vraćanjima. Izvršive odluke o vraćanju trebale bi sustavno biti popraćene svim mjerama potrebnima za provedbu vraćanja, uključujući, **prema potrebi**, podnošenje zahtjeva za ponovni prihvrat tijelima trećih zemalja, osobito ako postoji sumnja u državljanstvo ili je potrebno pribaviti putnu ispravu.

■

- (39) Djelotvorni postupci vraćanja temelje se na učinkovitoj administrativnoj suradnji i razmjeni informacija među državama članicama. Razmjena informacija, uključujući podatke o identitetu i državljanstvu državljana trećih zemalja, njihove putne isprave i druge relevantne informacije, trebala bi se odvijati u skladu s jasnim pravilima, uključujući ona utvrđena u Uredbi (EU) 2018/1860 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵. Ta bi pravila trebala biti u skladu s načelima zaštite podataka i prava dotične osobe kako bi se zajamčilo da su te informacije točne, da se koriste samo u svrhu vraćanja, **udaljavanja**, ponovnog prihvata i reintegracije te da su zaštićene od neovlaštenog pristupa, otkrivanja ili upotrebe.

¹⁵ Uredba (EU) 2018/1860 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenoga 2018. o upotrebi Schengenskog informacijskog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 312, 7.12.2018., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj>).

- I
- (41) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶ primjenjuje se na obradu osobnih podataka za potrebe ove Uredbe. Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷ primjenjuje se na obradu osobnih podataka u institucijama i tijelima Unije za potrebe ove Uredbe. Budući da se ponovni prihvati ***i djelotvorno vraćanje*** temelje na važnim razlozima od javnog interesa, za potrebe ***vraćanja, udaljavanja***, ponovnog prihvata i reintegracije mogao bi biti potreban prijenos osobnih podataka državljana trećih zemalja kojima je izdana odluka o vraćanju, uključujući podatke o njihovom identitetu i putnim ispravama te druge relevantne podatke, a u propisno opravdanim slučajevima i podatke o njihovim osuđujućim presudama i zdravstvene podatke. Takvi prijenosi moraju se odvijati u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679 i poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725, ***kao i u skladu s pravima osoba čiji se podaci obrađuju te*** s načelima zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, proporcionalnosti i nužnosti te Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.

¹⁶ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

¹⁷ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

- (42) ***Nadležna*** tijela odgovorna za azil i ■ ***nadležna*** tijela uključena u različite faze postupka vraćanja trebala bi blisko surađivati i međusobno se koordinirati ***kako bi se osigurala djelotvorna vraćanja.***
- (43) Zajednički sustav za vraćanje trebao bi se u potpunosti temeljiti na digitalnim sustavima za potporu upravljanju vraćanjem, ponovnim prihvatom i reintegracijom ■ , pri čemu u prvom planu trebaju biti učinkovit administrativni postupak, suradnja, razmjena informacija i interoperabilnost.
- (43.a) ***Suradnja i pomoć među državama članicama trebala bi se, u pravilu, odvijati među ostalim u svrhu omogućavanja tranzita preko njihova državnog područja, logističke ili druge materijalne ili nenovčane pomoći povezane s takvim tranzitom, olakšavanja transfera u drugu državu članicu, bilo na temelju bilateralnih sporazuma ili dogovora ili na temelju suradnje među državama članicama, ili podupiranja odlaska državljanina treće zemlje u državu članicu u kojoj ima pravo boravka.***

- (44) Unija pruža financijsku i operativnu potporu, *ne dovodeći u pitanje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2028. – 2034.*, za djelotvornu provedbu ove Uredbe. U mjeri u kojoj bi se trebale financirati iz tematskog instrumenta Fonda za azil, migracije i integraciju, aktivnosti se mogu provoditi u okviru izravnog, neizravnog ili podijeljenog upravljanja. Države članice trebale bi na najbolji način iskoristiti dostupne financijske instrumente, programe i projekte Unije u području vraćanja, posebno na temelju Uredbe (EU) 2021/1147 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁸, kao i operativnu pomoć Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu u skladu s Uredbom (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹. ■

¹⁸ Uredba (EU) 2021/1147 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Fonda za azil, migracije i integraciju (SL L 251, 15.7.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj>).

¹⁹ Uredba (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2019. o europskoj graničnoj i obalnoj straži i stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 1052/2013 i (EU) 2016/1624 (SL L 295, 14.11.2019., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

- (44.a) *Vanjska dimenzija politike vraćanja sastavni je dio sveobuhvatnog pristupa upravljanju migracijama. Djelotvorna suradnja u području vraćanja i ponovnog prihvata ključna je vanjska sastavnica uravnoteženih i sveobuhvatnih partnerstava s trećim zemljama u skladu s ciljevima iz Uredbe (EU) 2024/1351. Europsko vijeće, među ostalim, u svojim je zaključcima iz listopada 2024. pozvalo na brzo djelovanje kako bi se osigurala djelotvorna vraćanja uz korištenje svih relevantnih politika i alata EU-a, uključujući viznu politiku, trgovinu, razvoj i diplomaciju. I u državama članicama i u institucijama EU-a potreban je pristup koji obuhvaća sve razine vlasti.*
- (44.b) *Budući da se suradnja trećih zemalja u području vraćanja i ponovnog prihvata državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom može pokazati zahtjevnom u praksi i, ne dovodeći u pitanje procjenu suradnje trećih zemalja u pogledu ponovnog prihvata predviđenu člankom 25.a Uredbe (EZ) br. 810/2009, ako jedna ili više država članica naidu na poteškoće u suradnji s trećim zemljama u pogledu ponovnog prihvata, među ostalim za potvrdu državljanstva, dobivanje potrebnih putnih isprava od relevantnih tijela trećih zemalja i organizaciju operacija vraćanja, Unija i države članice trebale bi se moći koristiti relevantnim i postojećim alatima predviđenima pravom Unije u mjeri u kojoj ih obvezuju zakonodavni akti kojima se uspostavljaju ti alati, u okviru koordiniranog pristupa EU-a poboljšanju suradnje u području vraćanja i ponovnog prihvata.*

- (45) ***Izvješćivanje o*** djelotvornosti ove Uredbe i utvrđivanje područja u kojima su potrebna poboljšanja ***trebali bi se temeljiti na prikupljanju i analizi postojećih, pouzdanih i usporedivih statističkih podataka o*** učinkovitosti postupaka vraćanja, suradnji trećih zemalja i postupcima reintegracije. ***Trebalo bi razmotriti i prema potrebi preispitati standarde iz Uredbe (EZ) 862/2007²⁰, Uredbe (EU) 2019/1896 i nacionalnog prava kako bi se osigurala relevantnost statističkih podataka.*** Trebalo bi utvrditi zajedničke standarde i definicije za prikupljanje relevantnih podataka i izvješćivanje o njima kako bi ***se omogućila procjena*** učinka ove Uredbe i donijele utemeljene odluke o budućem razvoju politika.

²⁰ Uredba (EZ) br. 862/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o statistici Zajednice o migracijama i međunarodnoj zaštiti i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 311/76 o izradi statistike o stranim radnicima (SL L 199, 31.7.2007., str. 2., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2007/862/oj>).

- (46) Kako bi se uspostavili jedinstveni uvjeti za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za uvođenje europskog naloga za vraćanje ■. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća²¹.
- (47) *Ovom se Uredbom uspostavlja novi zajednički sustav vraćanja državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom, koji će izravno provoditi nacionalna tijela. Taj novi sustav donosi važne novosti usmjerene na poboljšanje učinkovitosti postupka vraćanja, među ostalim u pogledu trećih zemalja vraćanja i vanjske dimenzije vraćanja. Kako bi se omogućila brza primjena mjera predviđenih ovom Uredbom, ova Uredba trebala bi stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave u Službenom listu Europske unije. Odredbe koje nisu navedene u članku 52. stavku 2. ove Uredbe, a koje će zamijeniti Direktivu 2008/115/EZ i kojima je cilj u potpunosti zamijeniti pravni okvir predviđen tom direktivom, trebale bi se primjenjivati od ... [godinu dana od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] kako bi se omogućilo poduzimanje svih potrebnih pripremnih i operativnih koraka i osigurala njezina neometana, učinkovita i dosljedna provedba na razini Unije i na nacionalnoj razini te kako bi se izbjegla preklapanja između Direktive i Uredbe. Direktive 2001/40/EZ i 2008/115/EZ te Odluku Vijeća 2004/191/EZ²² stoga bi trebalo staviti izvan snage od tog datuma.*

²¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

²² 2004/191/EZ: Odluka Vijeća od 23. veljače 2004. o utvrđivanju kriterija i praktičnih rješenja za nadoknadu zbog financijskih neravnoteža nastalih primjenom Direktive 2001/40/EZ o uzajamnom priznavanju odluka o protjerivanju državljana trećih zemalja (SL L 60, 27.2.2004., str. 55., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2004/191/oj>).

- (48) S obzirom na to da cilj ove Uredbe da se poboljša učinkovitost vraćanja ■ ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinaka mjera za uspostavu zajedničkog i dosljednog pristupa među državama članicama on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (49) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. S obzirom na to da ova Uredba predstavlja ■ daljnji razvoj schengenske pravne stečevine, Danska, u skladu s člankom 4. tog protokola, u roku od šest mjeseci nakon što Vijeće odluči o ovoj Uredbi odlučuje hoće li je provesti u svojem nacionalnom pravu.

- (50) Ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojoj Irska ne sudjeluje, u skladu s Protokolom br. 19 o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije, priloženom Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, *te podložno primjeni članka 4. tog protokola, ona za Irsku* nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje²³.
- (51) U pogledu Islanda i Norveške ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine²⁴, koje pripadaju području iz članka 1. točke C Odluke Vijeća 1999/437/EZ²⁵.

²³ Ova uvodna izjava izmijenit će se ako Irska zatraži sudjelovanje u ovoj Uredbi u skladu s člankom 4. stavkom 1. Protokola br. 19 o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije, a Vijeće donese odluku istodobno s donošenjem ove Uredbe. U tom će se slučaju u uvodnoj izjavi upućivati na odluku Vijeća o zahtjevu Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine.

²⁴ SL L 176, 10.7.1999., str. 36., ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439(1)/oj).

²⁵ 1999/437/EZ: Odluka Vijeća od 17. svibnja 1999. o određenim aranžmanima za primjenu Sporazuma sklopljenog između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih dviju država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 176, 10.7.1999., str. 31., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).

- (52) U pogledu Švicarske ova Uredba ■ predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine²⁶, koje pripadaju području iz članka 1. točke C Odluke 1999/437/EZ, a koje se tumače zajedno s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/146/EZ²⁷.
- (53) U pogledu Lihtenštajna ova Uredba ■ predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, koje pripadaju području iz članka 1. točke C Odluke 1999/437/EZ, a koje se tumače zajedno s člankom 3. Odluke Vijeća 2011/350/EU²⁸.

²⁶ SL L 53, 27.2.2008., str. 52.

²⁷ Odluka Vijeća 2008/146/EZ od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj>).

²⁸ Odluka Vijeća 2011/350/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pristupanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, u vezi s ukidanjem kontrola na unutarnjim granicama i kretanju osoba, u ime Europske unije (SL L 160, 18.6.2011., str. 19., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).

- (55) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/1725 te je on dao mišljenje [...],

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Poglavlje I.
OPĆE ODREDBE

Članak 1.
Predmet

1. Ovom se Uredbom uspostavlja zajednički sustav za **djelotvorno** vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave **na državnom području država članica**, u skladu s temeljnim pravima koja su priznata **U** Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) **i općim načelima prava Unije** te primjenjivim međunarodnim obvezama **U**, među ostalim u području ljudskih prava.
2. Cilj je ove Uredbe **omogućiti državama članicama da poduzmu sve potrebne mjere kako bi se** zajamčila djelotvorna **vraćanja, uzimajući u obzir** sveobuhvatni pristup utvrđen u članku 3., članku 4. točki (h) i članku 5. točki (e) Uredbe (EU) 2024/1351.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na državljane trećih zemalja koji nezakonito borave na državnom području država članica.
2. Ova se Uredba ne primjenjuje na osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije kako je definirano u članku 2. točki 5. Uredbe (EU) 2016/399.
3. ***Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje odredbe uredaba (EU) 2024/1351, 2024/1348 i 2024/1349.***
4. ***Ne dovodeći u pitanje stavak 5. ovog članka, ova se Uredba ne primjenjuje na državljane trećih zemalja:***
 - (a) ***kojima je odbijen ulazak na vanjskim granicama u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2016/399²⁹ ili u skladu s ekvivalentnim nacionalnim pravom u slučaju država članica koje nisu obvezane tom uredbom;***

²⁹ Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (kodificirani tekst) (SL L 77, 23.3.2016., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj>).

- (b) koje su nadležna tijela uhitila ili uhvatila u vezi s nezakonitim prelaskom kopnene, morske ili zračne vanjske granice države članice i koji potom nisu dobili dozvolu boravka ili stekli pravo boravka u toj državi članici;*
- (c) koji se u skladu s nacionalnim pravom moraju vratiti zbog kaznene sankcije ili posljedice kaznene sankcije;*
- (d) u pogledu kojih je pokrenut postupak izručenja.*

5. Država članica može odlučiti primjenjivati ovu Uredbu na jednu ili više kategorija državljana trećih zemalja iz stavka 4. točaka (a), (b) i (c). U takvim se slučajevima ova Uredba primjenjuje na te kategorije državljana trećih zemalja od datuma na koji država članica o svojoj odluci obavijesti druge države članice i Komisiju.

6. *Ako država članica odluči primijeniti ovu Uredbu na državljane trećih zemalja koji se moraju vratiti zbog kaznene sankcije, ne primjenjuju se članci 7., 9. i 10.*
7. *U pogledu državljana trećih zemalja koji su isključeni iz područja primjene ove Uredbe u skladu sa stavkom 4. točkama (a) i (b), države članice osiguravaju da postupanje prema njima i razina njihove zaštite nisu nepovoljniji od onih utvrđenih u članku 12. stavcima 4. i 5., članku 14. stavku 2., članku 14. stavku 6. točkama (c) i (e), članku 34. stavcima od 1. do 6., članku 35. i poštuju načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.*

I

- 2.b *Ova se Uredba primjenjuje ne dovodeći u pitanje nacionalno kazneno pravo država članica, a posebno odredbe kojima se utvrđuju učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće kaznene sankcije, uključujući kaznu zatvora, u vezi s nezakonitim boravkom, pod uvjetom da kazneni postupak i primjena takvih sankcija ne ugrožavaju provedbu djelotvornih vraćanja.*

I

Članak 4.
Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „državljanin treće zemlje” znači svaka osoba koja nije građanin Unije u smislu članka 20. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i koja nije osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije kako je definirana u članku 2. točki 5. Uredbe (EU) 2016/399;
2. „nezakoniti boravak” znači nazočnost na državnom području države članice državljanina treće zemlje koji ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete za ulazak iz članka 6. Uredbe (EU) 2016/399 ili *ekvivalentne* uvjete za ulazak, boravak ili boravište u *skladu s nacionalnim pravom u slučaju država članica koje nisu obvezane tom uredbom, ali sudjeluju u ovoj Uredbi*;

3. „zemlja vraćanja” znači jedno od sljedećeg:
- (a) treća zemlja koja je zemlja podrijetla državljanina treće zemlje;
 - (b) treća zemlja koja je zemlja formalnog uobičajenog boravišta državljanina treće zemlje;
 - (c) treća zemlja tranzita na putu prema Uniji u skladu sa sporazumima ili dogovorima Unije ili država članica o ponovnom prihvatu;
 - (d) treća zemlja koja nije ona iz točaka (a) i (b) ■ , a u kojoj državljanin treće zemlje ima pravo ulaska i boravka;
 - (e) sigurna treća zemlja u odnosu na koju je zahtjev za međunarodnu zaštitu državljanina treće zemlje odbijen kao nedopušten na temelju članka 59. stavka 8. Uredbe (EU) 2024/1348 *ili, u slučaju onih država članica koje nisu obvezane tom uredbom, u skladu s odgovarajućim odredbama koje su možda uvele u svoje nacionalno pravo;*

- (f) prva zemlja azila u odnosu na koju je zahtjev za međunarodnu zaštitu državljanina treće zemlje odbijen kao nedopušten na temelju članka 58. stavka 4. Uredbe (EU) 2024/1348 *ili, u slučaju onih država članica koje nisu obvezane tom uredbom, u skladu s odgovarajućim odredbama koje su možda uvele u svoje nacionalno pravo;*
- (g) treća zemlja *koja nije ona iz točaka (a), (b) i (d)* s kojom postoji sporazum ili dogovor na temelju kojeg prihvaća državljanina treće zemlje u skladu s člankom 17. ove Uredbe;

4. „odluka o vraćanju” znači upravni ili sudski *akt ili* odluka u kojoj se navodi ili određuje da je boravak državljanina treće zemlje nezakonit i kojom se određuje ili utvrđuje obveza napuštanja *državnog područja država članica;*

- 4.a *„vraćanje” znači radnje kojima se državljani treće zemlje s nezakonitim boravkom:*
- (a) *dobrovoljno vraća, kako je navedeno u točki 6.; ili*
 - (b) *udaljava od strane nadležnih tijela iz država članica u jednu od zemalja vraćanja definiranih u odluci kojom se nalaže udaljavanje ili, ako je primjenjivo, u odluci o vraćanju;*
- 4.b *„odluka kojom se nalaže udaljavanje” znači upravni ili sudski akt ili odluka u kojoj se navodi ili određuje da državljani treće zemlje može biti udaljen u jednu ili više zemalja vraćanja iz točke 3.;*
5. *„udaljavanje” znači izvršenje odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje koje nadležna tijela provode fizičkim prijevozom iz ■ država članica u zemlju vraćanja;*

6. „dobrovoljni povratak” znači ***odlazak s državnog područja država članica na vlastitu inicijativu, uz pomoć ili bez pomoći, i bez pribjegavanja udaljavanju, državljanina treće zemlje s nezakonitim boravkom koji ispunjava obvezu odlaska unutar ili nakon isteka razdoblja za dobrovoljni odlazak utvrđenog u odluci o vraćanju;***
7. „bijeg” znači radnja kojom državljanin treće zemlje prestaje biti dostupan nadležnim upravnim ili pravosudnim tijelima ;
8. „zabrana ulaska” znači upravna ili sudska odluka ili akt kojim se zabranjuju ulazak i boravak na državnom području države članice ;
-
11. „operacija vraćanja” znači operacija koju organizira ili koordinira nadležno tijelo ***ili koju podupire Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu („Frontex”)*** kako bi se državljani treće zemlje vratili iz jedne ili više država članica;
-

Članak 5.

Temeljna prava

Pri primjeni ove Uredbe države članice djeluju u potpunoj sukladnosti s relevantnim pravom Unije, uključujući Povelju, relevantnim međunarodnim pravom, obvezama povezanim s pristupom međunarodnoj zaštiti, načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, i temeljnim pravima.

Poglavlje II.

POSTUPAK VRAĆANJA

I

Odjeljak 2.

Postupak kojim se nalaže vraćanje

Članak 7.

I Odluka o vraćanju

1. Nadležna tijela države članice izdaju odluku o vraćanju svakom državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na njezinu državnom području ***te u njoj određuju ili utvrđuju obvezu napuštanja državnog područja država članica*** **I** .

1.a U odlukama o vraćanju:

- (a) ***određuje se rok za odlazak, koji nije dulji od 30 dana i do čijeg isteka državljanin treće zemlje najkasnije napušta državno područje država članica; ili***

(b) određuje se da državljanin treće zemlje smjesta mora napustiti državno područje država članica.

Rok za odlazak iz točke (a) može se dodatno skratiti i definirati u nacionalnom pravu.

Države članice mogu u svojem nacionalnom pravu utvrditi kada se državljaninu treće zemlje odobrava rok za dobrovoljni odlazak ili mu se nalaže da odmah napusti zemlju.

1.b Nadležna tijela mogu utvrditi rok za odlazak u skladu sa stavkom 1.a koji je dulji od 30 dana, uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja.

1.c Nadležna tijela mogu produljiti rok za odlazak u skladu sa stavkom 1.a uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja, posebno sudjelovanje u programu kojim se podupiru vraćanje i reintegracija na temelju članka 46. stavka 3. te poštovanje obveze suradnje iz članka 21.

- 1.d** *Države članice mogu skratiti rok za odlazak u skladu sa stavkom 1.a u slučaju nepoštovanja obveze suradnje iz članka 21.*
- 1.e** *Rok za odlazak računa se od datuma utvrđenog u nacionalnom pravu.*
2. Odluka o vraćanju izdaje se u pisanom obliku, a u njoj se navode činjenični i pravni razlozi. *Državljanina treće zemlje obavještuje se o dostupnim pravnim lijekovima i rokovima za njihovo traženje. Državljanin treće zemlje obavještuje se o odluci o vraćanju što je prije moguće u skladu s nacionalnim pravom dotične države članice. Ako mjesto gdje se državljani treće zemlje nalazi nije poznato, odluka o vraćanju dostavlja se na način koji je u skladu s nacionalnim pravom.*

3. Nadležna tijela mogu odlučiti da neće pružiti informacije ili da će pružiti ograničene informacije o činjeničnim razlozima ako je nacionalnim pravom predviđeno ograničenje prava na informacije ili ako je to potrebno radi zaštite javnog reda, javne sigurnosti ili nacionalne sigurnosti te radi sprečavanja, istrage, otkrivanja i progona kaznenih djela. U takvim se slučajevima državljanina treće zemlje obavješćuje o bitnom sadržaju razloga odluke o vraćanju kako bi mogao zatražiti djelotvoran pravni lijek. ***Obveza obavješćivanja državljanina treće zemlje o bitnom sadržaju razloga ne uključuje obvezu otkrivanja klasificiranih podataka.***
4. ***U odluci o vraćanju ili u skladu s člankom 12. stavkom 2.a prije provedbe udaljavanja mogu se utvrditi zemlja ili zemlje vraćanja. Ako se državljanin treće zemlje odluči dobrovoljno vratiti u drugu zemlju vraćanja koja nije zemlja navedena u odluci o vraćanju, nije potrebno izdati novu odluku u kojoj se utvrđuje zemlja vraćanja.***

- 4.b** *Nadležna tijela mogu izdati odluku o vraćanju ako postoji prepreka udaljavanju. Ako je zemlja vraćanja utvrđena u odluci o vraćanju, a utvrđena je opasnost od prisilnog udaljenja ili vraćanja, udaljavanje u tu zemlju vraćanja odgađa se u skladu s člankom 14. stavkom 1. točkom (a).*
5. Državljaninu treće zemlje na njegov zahtjev dostavlja se pisani ili usmeni prijevod glavnih dijelova odluke o vraćanju ■ , uključujući informacije o raspoloživim pravnim lijekovima na jeziku koji državljanin treće zemlje razumije ili se opravdano može pretpostaviti da razumije. *U tu svrhu nadležna tijela mogu, prema potrebi, koristiti standardizirane predloške za prevođenje ili alate za strojno potpomognuto ili strojno generirano prevođenje.*

6. Odluka o vraćanju ■ izdaje se istim aktom *ili zasebnim aktom* istodobno i zajedno s odlukom o prestanku zakonitog boravka državljanina treće zemlje *ili bez nepotrebne odgode nakon toga i* bez utjecaja na postupovne zaštitne mjere predviđene u poglavlju IV. i drugim relevantnim odredbama prava Unije i međunarodnog prava.
7. Nakon izdavanja odluke o vraćanju *države članice koriste* obrazac („europski nalog za vraćanje”) utvrđen na temelju stavka 8. *Taj obrazac uključuje glavne elemente odluke o vraćanju i, ako je relevantno, odluke kojom se nalaže udaljavanje,* i stavlja se na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860 ■ .

8. Komisija ***najkasnije šest mjeseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe*** donosi provedbeni akt kako bi utvrdila oblik europskog naloga za vraćanje iz stavka 7. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 49. stavka 2.
9. ***Najkasnije do donošenja provedbenog akta iz stavka 8. države članice i Komisija i relevantne agencije EU-a, kao što je eu-LISA, počinju uspostavljati potrebne pravne i tehničke aranžmane, kako bi se europski nalog za vraćanje stavio na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava radi olakšavanja ispunjavanja obveze iz stavka 7. Komisija i relevantne agencije EU-a, kao što je eu-LISA, prema potrebi podupiru države članice.***

- 9.a** *Najkasnije do datuma početka primjene iz članka 52. stavka 3. ove Uredbe Komisija i relevantne agencije EU-a, kao što je eu-LISA, provode mjere kojima se osigurava mogućnost automatiziranog postupanja s europskim nalogom za vraćanje kako bi se povećala učinkovitost primjene članka 9.*
- 9.b** *Države članice obavješćuju Komisiju o potrebnim pravnim i tehničkim aranžmanima uspostavljenima radi ispunjavanja obveze iz stavka 7. najkasnije do datuma početka primjene iz članka 52. stavka 3. ove Uredbe*

I

Članak 8.

Iznimke od obveze izdavanja odluke o vraćanju

1. Nadležna tijela država članica mogu odlučiti da neće izdati odluku o vraćanju ako je državljanin treće zemlje:

- (a) transferiran u drugu državu članicu u skladu s postupkom predviđenim u članku 23.a Uredbe (EU) 2016/399;
- (b) transferiran u drugu državu članicu u skladu s bilateralnim sporazumima ili dogovorima ili na temelju suradnje među državama članicama u skladu s člankom 44.;
- (c) osoba čiji je nezakoniti boravak otkriven prilikom granične kontrole provedene pri izlasku na vanjskoj granici u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2016/399 ili ekvivalentnim kontrolama u skladu s nacionalnim pravom ***u slučaju država članica koje nisu obvezane tom uredbom***, pri čemu se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava odgoda odlaska tog državljanina treće zemlje.

2. Odluka o vraćanju ne izdaje se ako državljanin treće zemlje ima valjanu boravišnu dozvolu, vizu za dugotrajni boravak ili drugu dozvolu kojom se omogućuje pravo na boravak koju je izdala druga država članica■.

3. U slučajevima iz stavka 2. država članica zahtijeva da državljanin treće zemlje odmah ode na državno područje te druge države članice. Ako državljanin treće zemlje ne postupi u skladu s odlukom ili ako je njegov trenutni odlazak nužan zbog razloga javnog poretka, javne sigurnosti ili nacionalne sigurnosti, države članice mogu zatražiti suradnju od drugih država članica u skladu s člankom 44. ili izdati odluku o vraćanju u skladu s člankom 7.
4. Odluka o vraćanju ne izdaje se ako **se** primjenjuje postupak **iz članka 9.**

Članak 9.

Priznavanje i izvršenje odluka o vraćanju koje je izdala druga država članica

1. Država članica u kojoj državljanin treće zemlje nezakonito boravi („država članica izvršenja”) može priznati **i izvršiti** izvršivu odluku o vraćanju **i, ako je relevantno, odluku kojom se nalaže udaljavanje**, koju je tom državljaninu treće zemlje izdala druga država članica („država članica izdavateljica”) u skladu s člankom 7. stavkom 1. **i člankom 12. stavkom 2. Izvršenje se temelji na informacijama dostupnim u europskom nalogu** za vraćanje iz članka 7. stavka 7. **i provodi se u skladu s nacionalnim pravilima i postupcima na temelju članka 12.**

2. **■** *Od država članica ne zahtijeva se donošenje upravnih odluka ili akata za potrebe priznavanja. Priznavanje ne mora biti u obliku upravnog postupka ■.*

■

5. Ako ne prizna ili ne izvrši odluku o vraćanju *ili odluku kojom se nalaže udaljavanje* na temelju stavka 1. **■**, država članica izdaje odluku o vraćanju *podložno uvjetima iz članka 7. odnosno odluku kojom se nalaže udaljavanje na temelju članka 12. stavka 2.*
6. *Ako država članica prizna ili izvrši odluku o vraćanju ili odluku kojom se nalaže udaljavanje na temelju stavka 1., tada suspendira udaljavanje* ako je država članica izdavateljica suspendirala učinke odluke o vraćanju *ili odluke kojom se nalaže udaljavanje te može izdati odluku o vraćanju podložno uvjetima iz članka 7.*

7. Ako država članica izdavateljica **suspendira ili** povuče odluku o vraćanju ili ako je poništi **upravno** tijelo **ili sud**, država članica izvršenja izdaje odluku o vraćanju podložno uvjetima iz članka 7.
8. Država članica izdavateljica državi članici izvršenja **na zahtjev** dostavlja sve dostupne podatke i dokumente potrebne **u svrhu vraćanja ili udaljavanja**, u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860 **u**.
- u**
- 9.a **Primjenom članka 9. ne dovodi se u pitanje primjena iznimaka utvrđenih u članku 8.**
11. **Do donošenja provedbenog akta iz članka 7. stavka 8. države članice počinju uvoditi pripremne korake kojima bi se moglo olakšati priznavanje odluka o vraćanju ili odluka kojima se nalaže udaljavanje koje je izdala druga država članica, uključujući, prema potrebi, pravne i tehničke aranžmane u njihovim nacionalnim sustavima, promjene u nacionalnim informatičkim sustavima, relevantno osposobljavanje i aktivnosti pilot-projekata.**

12. *Do dvije godine nakon datuma početka primjene iz članka 52. stavka 3. ove Uredbe Komisija ocjenjuje provedbu uzajamnog priznavanja iz stavka 1. ovoga članka, posebno kad je riječ o sljedećem:*
- (a) jesu li države članice uspostavile pravne i tehničke aranžmane kojima se europski nalog za vraćanje stavlja na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava na temelju članka 7. stavka 7. i jesu li ti aranžmani djelotvorni;*
 - (b) jesu li države članice uspostavile pravne i tehničke aranžmane za osiguravanje automatiziranog postupanja s europskim nalogom za vraćanje na temelju članka 7. stavka 9.;*
 - (c) djelotvornosti priznavanja i izvršenja odluka o vraćanju i odluka kojima se nalaže udaljavanje;*

(d) opterećenju nacionalnih pravosudnih i administrativnih sustava koje iz toga proizlazi i

(e) rezultatima relevantnih aktivnosti osposobljavanja i pilot-projekata.

- 13. Na temelju te ocjene iz stavka 12. Komisija, prema potrebi, podnosi zakonodavne prijedloge, uključujući sve ciljne izmjene kako bi se osiguralo djelotvorno vraćanje, s ciljem uvođenja obveznog priznavanja i izvršenja izvršivih odluka o vraćanju i odluka kojima se nalaže udaljavanje koje je izdala druga država članica. Ako Komisija ne podnese prijedlog, obrazlaže razloge za to.**

Odjeljak 3.

Zabrana ulaska

Članak 10.

Izdavanje zabrane ulaska

1. Odluke o vraćanju popraćene su zabranom ulaska:

(a) ako državljanin treće zemlje podliježe udaljavanju u skladu s člankom 12.;

- (b) ako državljanin treće zemlje nije postupio u skladu s obvezom ***napuštanja državnog područja država članica*** u rokovima utvrđenima u skladu s člankom 7. ***stavcima od 1.a do 1.c;***
- (c) ako državljanin treće zemlje predstavlja rizik za sigurnost u skladu s člankom 16.
2. U slučajevima koji nisu navedeni u stavku 1. nadležna tijela ***mog***u odluku o vraćanju ***ili odluku kojom se nalaže udaljavanje*** popratiti zabranom ulaska uzimajući u obzir relevantne okolnosti, a posebno razinu suradnje državljanina treće zemlje.
3. Zabrana ulaska izdaje se kao dio odluke o vraćanju ili ***kao dio odluke kojom se nalaže udaljavanje ili*** zasebno u pisanom obliku. ***Zabrana ulaska*** dostavlja se državljaninu treće zemlje na jeziku koji razumije ili se opravdano može pretpostaviti da ga razumije. ***U tu svrhu nadležna tijela mogu, prema potrebi, koristiti standardizirane predloške za prevođenje ili alate za strojno potpomognuto ili strojno generirano prevođenje.***

4. Nadležna tijela mogu izreći zabranu ulaska bez izdavanja odluke o vraćanju državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na državnom području država članica i čiji je nezakoniti boravak otkriven prilikom graničnih kontrola provedenih pri izlasku u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2016/399 *ili ekvivalentnih kontrola u skladu s nacionalnim pravom u slučaju država članica koje nisu obvezane tom uredbom. Zabrana ulaska u tim slučajevima može se izreći i priopćiti nakon što je državljanin treće zemlje napustio državno područje država članica*, pri čemu se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava odgoda odlaska tog državljanina treće zemlje.
- 4.a *Ako državljanin treće zemlje s nezakonitim boravkom napusti državno područje država članica prije izdavanja odluke o vraćanju, nadležna tijela mogu izreći zabranu ulaska bez izdavanja odluke o vraćanju.*

- 4.b *Ako su razlozi za izdavanje zabrane ulaska nastali nakon izdavanja odluke o vraćanju, nadležna tijela mogu izreći zabranu ulaska bez izdavanja nove odluke o vraćanju.*
5. Nadležna tijela mogu se suzdržati od izdavanja zabrane ulaska u pojedinačnim slučajevima iz humanitarnih razloga, *ako je državljanin treće zemlje žrtva trgovine ljudima* ili ako državljanin treće zemlje propisno surađuje s nadležnim tijelima, među ostalim tako što se upiše u program vraćanja i reintegracije.
6. Trajanje zabrane ulaska utvrđuje se s obzirom na sve relevantne okolnosti pojedinačnog slučaja do najviše 10 godina. *Ne dovodeći u pitanje članak 16. stavak 3. točku (a), zabrana ulaska može se izdati na najviše 20 godina za sve propisno obrazložene razloge kad god se smatra da je potrebno državljanina treće zemlje spriječiti da uđe na državno područje država članica.*

8. Razdoblje zabrane ulaska počinje od datuma na koji je državljanin treće zemlje napustio državno područje država članica.

Članak 11.

Ukidanje, suspenzija ili skraćivanje trajanja zabrane ulaska

1. ***Država članica koja je izdala zabranu*** ulaska može ***tu zabranu*** ukinuti, suspendirati ili skratiti ako državljanin treće zemlje dokaže da se dobrovoljno vratio ***ne dovodeći u pitanje stavke 2. ili 3.***
2. ***Nadležno tijelo može, ako to smatra primjerenim, ukinuti, suspendirati ili skratiti zabranu*** ulaska u opravdanim pojedinačnim slučajevima, među ostalim iz humanitarnih razloga, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti ***i ne dovodeći u pitanje stavak 3.***

3. *Državljanin treće zemlje može podnijeti dobro obrazložen zahtjev za ukidanje, suspenziju ili skraćivanje zabrane ulaska, pod uvjetom da je državljanin treće zemlje napustio državno područje, čime se ne dovodi u pitanje stavak 4.*
4. *Državljanin treće zemlje kojem je izdana zabrana ulaska dulja od 10 godina u skladu s člankom 10. stavkom 6. ili člankom 16. stavkom 3. točkom (a) može 10 godina nakon svojeg odlaska iz država članica zatražiti od države članice izdateljice da preispita treba li zabranu ulaska ukinuti, suspendirati ili skratiti, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti, među ostalim, ako je relevantno, predstavlja li državljanin treće zemlje i dalje rizik za sigurnost na temelju članka 16. te je li zabrana ulaska i dalje potrebna kako bi se dodatno spriječio ulazak tog državljanina treće zemlje na državno područje država članica. Zahtjev za preispitivanje mora biti dobro obrazložen.*

4.a Države članice mogu ukidanje zabrane ulaska uvjetovati nadoknadom troškova udaljavanja državljanina treće zemlje.

Odjeljak 4.

Izvršenje vraćanja

Članak 12.

Udaljavanje

1. Države članice poduzimaju sve potrebne mjere za udaljavanje državljanina treće zemlje

■ :

(-a) ako nije ispunio obvezu napuštanja državnog područja u skladu s člankom 7.;

(a) ako ne surađuje s nadležnim tijelima ■ ;

■

(c) ako je obuhvaćen područjem primjene članka 16.;

(d) ako se bez odobrenja preseli u drugu državu članicu, među ostalim u razdoblju utvrđenom u skladu s člankom 7.;

(da) ako nadležna tijela smatraju da je udaljavanje nužno i razmjerno, u skladu s nacionalnim pravom, iz razloga koji nisu navedeni u točkama od (a) do (d).

- 1.a Ništa u ovoj Uredbi ne sprečava države članice da dopuste ili olakšaju dobrovoljni povratak državljanina treće zemlje koji inače podliježe udaljavanju na temelju stavka 1., posebno ako se smatra da to dovodi do bržeg i djelotvornijeg vraćanja.*
- 2. Nadležna tijela mogu izdati odluku kojom se nalaže udaljavanje bilo kojem državljaninu treće zemlje koji podliježe vraćanju. Ako se izdaje odluka kojom se nalaže udaljavanje, ona se izdaje u pisanom obliku, a može biti dio iste odluke kao odluka o vraćanju ili zasebna upravna ili pravosudna odluka ili akt ili dio druge upravne ili pravosudne odluke.*
- 2.a Ako zemlja vraćanja još nije utvrđena ili se razlikuje od prethodno utvrđene zemlje, nadležna tijela u odluci o vraćanju ili u odluci kojom se nalaže udaljavanje prije provedbe udaljavanja određuju jednu ili više zemalja vraćanja kako je naznačeno u članku 4. stavku 3.;*

- 2.b** *Ako je donesena odluka kojom se nalaže udaljavanje, u njoj se navode činjenični i pravni razlozi. Državljanina treće zemlje obavješćuje se o dostupnim pravnim lijekovima i rokovima za njihovo traženje. Državljanina treće zemlje obavješćuje se o odluci kojom se nalaže udaljavanje što je prije moguće u skladu s nacionalnim pravom dotične države članice.*
- 2.c** *Ako je izdana odluka kojom se nalaže udaljavanje, državljaninu treće zemlje na njegov zahtjev dostavlja se pisani ili usmeni prijevod glavnih elemenata odluke kojom se nalaže udaljavanje, uključujući informacije o raspoloživim pravnim lijekovima na jeziku koji državljanin treće zemlje razumije ili se opravdano može pretpostaviti da razumije. U tu svrhu nadležna tijela mogu se, prema potrebi, osloniti na standardizirane predloške za prevođenje ili alate za strojno potpomognuto ili strojno generirano prevođenje.*

3. *Ako državljaniin treće zemlje navede, ili tijela države članice postanu svjesna relevantnih naznaka da bi se udaljavanjem prekršilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, nadležna tijela upućuju državljanina treće zemlje na odgovarajući postupak, uključujući postupak azila u skladu s Uredbom 2024/1348, ako je primjenjivo, ili u skladu s nacionalnim pravom procjenjuju je li udaljavanje u skladu s načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja* . Dotični državljaniin treće zemlje što je prije moguće iznosi sve relevantne *informacije koje se odnose na njegove osobne okolnosti kako bi potkrijepio svoju tvrdnju da bi se udaljavanjem povrijedilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja. Nadležna tijela mogu se osloniti na bilo koju prethodnu procjenu opasnosti od prisilnog udaljenja ili vraćanja ili je uzeti u obzir. Svaka daljnja procjena toga postoji li opasnost od prisilnog udaljenja ili vraćanja provodi se samo ako su potkrijepljene relevantne informacije.*

- 3.a** *Države članice mogu odlučiti da načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja može ocijeniti tijelo koje nije nadležno tijelo koje izdaje ili izvršava odluku o vraćanju.*
4. Prisilne mjere udaljavanja moraju biti nužne i razmjerne, a ni u kojem slučaju ne smiju prijeći prag razumne sile. Provode se u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i uz poštovanje temeljnih prava, dostojanstva i fizičkog integriteta dotičnog državljanina treće zemlje.
5. Prilikom udaljavanja zračnim putem države članice uzimaju u obzir Zajedničke smjernice koje se odnose na sigurnosne odredbe o zajedničkom udaljavanju zračnim putem utvrđene u Prilogu Odluci Vijeća 2004/573/EZ³⁰.

³⁰ Odluka Vijeća 2004/573/EZ od 29. travnja 2004. o organizaciji zajedničkih letova za udaljavanje, s državnog područja dviju ili više država članica, državljana trećih zemalja protiv kojih su doneseni pojedinačni nalozi za udaljavanje (SL L 261, 6.8.2004., str. 28., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj>).

■ Članak 14.

Uvjeti za odgodu udaljavanja

1. Udaljavanje u skladu s člankom 12. odgađa se:
 - (a) ako bi se njime prekršilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja; ili
 - (b) ako je i sve dok je na snazi suspenzija odluke o vraćanju u skladu s člankom 28.
2. Udaljavanje u skladu s člankom 12. može se odgoditi ■ uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja. ***Ako postoji opasnost od bijega, mogu se primijeniti dodatne mjere u skladu sa stavkom 7.***
3. Ako državljaniin treće zemlje zatraži odgodu udaljavanja, mora propisno obrazložiti zahtjev.
4. ■ Države članice tom državljaniinu treće zemlje dostavljaju pisanu potvrdu ***o odgodi u skladu sa stavcima 1. i 2. te njegovim pravima tijekom odgode. Državljaninu treće zemlje prijevod potvrde može se usmeno pružiti na jeziku koji razumije ili se opravdano pretpostavlja da ga razumije, među ostalim korištenjem usluga usmenog prevođenja.***

5. **Odgoda** udaljavanja ■ preispituje se ■ **u slučaju promjene relevantnih okolnosti.**
6. Pri razmatranju situacije u kojoj se nalazi državljani treće zemlje u razdoblju na koje je udaljavanje odgođeno, **uključujući postupanje državljanina treće zemlje u skladu s obvezama iz ove Uredbe**, uzima se u obzir sljedeće:
- (a) osnovne potrebe;
 - (b) jedinstvo obitelji s članovima obitelji koji se nalaze na državnom području te države članice;
 - (c) hitna zdravstvena zaštita i osnovno liječenje;
 - (d) pristup osnovnom obrazovnom sustavu za maloljetnike, ovisno o trajanju njihova boravka;
 - (e) posebne potrebe ranjivih osoba.
7. Ako je udaljavanje odgođeno, mjere iz **članaka 21. 23.c i 29.** mogu se primijeniti ako su ispunjeni uvjeti.

Članak 15.

Praćenje udaljavanja

Države članice uspostavljaju neovisan *sustav praćenja prisilnog vraćanja*. Države članice *mogu se osloniti na postojeće mehanizme praćenja, kao što su strukture i stručno znanje uspostavljeni na temelju Uredbe (EU) 2024/1356, ako su relevantni za potrebe ovog članka*.

Članak 16.

Vraćanje državljana trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost

1. Ovaj se članak primjenjuje na državljane trećih zemalja:
 - (a) ako predstavljaju prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili nacionalnoj sigurnosti, *među ostalim ako za njih postoji upozorenje na temelju članka 24. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) 2018/1861 Europskog parlamenta i Vijeća³¹*;

³¹ Uredba (EU) 2018/1861 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenoga 2018. o uspostavi, radu i upotrebi Schengenskog informacijskog sustava (SIS) u području granične kontrole i o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma te o izmjeni i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1987/2006 (SL L 312, 7.12.2018., str. 14., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1861/oj>).

- (b) ako postoje *razumne naznake* za sumnju da su počinili teško kazneno djelo iz članka 2. stavka 2. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP³² *ili su počinili kazneno djelo za koje je prema nacionalnom pravu propisana kazna oduzimanja slobode u trajanju od najmanje dvije godine ili su počinili više kaznenih djela za koja je prema nacionalnom pravu države članice koja je izrekla osuđujuću presudu propisana kazna oduzimanja slobode u trajanju od najmanje jedne godine;*
- (ba) *ako postoje jasne naznake da je osoba uključena u bilo koje kazneno djelo iz Direktive (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća³³;*

³² Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica - Izjave određenih država članica u vezi s donošenjem Okvirne odluke (SL L 190, 18.7.2002., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

³³ Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj>).

(c) ako postoje *razumne* naznake da namjeravaju počiniti kazneno djelo u skladu s *točkama (b) i (ba)* ovog stavka na državnom području države članice;

(ca) ako postoje razumne naznake da predstavljaju bilo koju drugu sigurnosnu prijetnju predviđenu nacionalnim pravom.

2. Državljeni trećih zemalja obuhvaćeni područjem primjene ovog članka podliježu udaljavanju u skladu s člankom 12.

2.a Stavak 1. točke (b), (ba) i (c) primjenjuje se na državljane trećih zemalja ako postoje razumne naznake da su poticali ili na drugi način sudjelovali u izvršenju kaznenih djela ili djela navedenih u tom stavku.

- 2.b** *Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale da se odluke o vraćanju koje se odnose na državljane trećih zemalja obuhvaćene područjem primjene ovog članka rješavaju i provode kao prioritet.*
3. Odstupajući od relevantnih odredaba ove Uredbe, državljani trećih zemalja obuhvaćeni područjem primjene ovog članka mogu biti:
- (a) adresati zabrane ulaska izdane u skladu s člankom 10. koja premašuje najdulje trajanje iz članka 10. stavka 6. *ili adresati zabrane ulaska na neodređeno vrijeme ako je to opravdano i razmjerno riziku za sigurnost koji predstavlja državljanin treće zemlje. U takvim se slučajevima primjenjuje članak 11. stavak 4.;*
 - (b) zadržani u skladu s člankom 29. stavkom 3. točkom (c);

- (c) zadržani u zatvorima *i to, ako je moguće*, odvojeno od ostalih zatvorenika;
- (d) zadržani na *dodatna razdoblja dulja* od najduljeg trajanja iz članka 32. stavka 3. koja je *odredio sud* uzimajući u obzir okolnosti pojedinačnog slučaja i *koja podliježu* preispitivanju *suda* najmanje svaka tri mjeseca.

4. *Ako se na prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili nacionalnoj sigurnosti koju predstavljaju državljani trećih zemalja iz stavka 1. točke (a) ne može djelotvorno odgovoriti na temelju ovog članka, države članice mogu predvidjeti druge mjere u okviru nacionalnog prava. Kada donosi relevantnu odluku, država članica osigurava da je mjera potrebna i razmjerna s obzirom na ozbiljnost prijetnje javnoj sigurnosti ili opasnosti koju predstavlja dotična osoba.*

- 4.a *Države članice mogu se osloniti na postojeću temeljitu sigurnosnu procjenu svih relevantnih okolnosti koju su nadležna tijela provela u prethodnim fazama, među ostalim u kontekstu postupaka azila, izdavanja viza i nadzora državne granice, uključujući dubinske provjere.***

Članak 17.

Vraćanje u treću zemlju s kojom postoji sporazum ili dogovor

1. Kako bi se državljane trećih zemalja s nezakonitim boravkom moglo vratiti u smislu članka 4. prvog stavka točke 3. podtočke (g), potrebno je sklopiti sporazum ili dogovor s trećom zemljom. Takav sporazum ili dogovor može se sklopiti samo s trećom zemljom koja poštuje međunarodne standarde i načela ljudskih prava u skladu s međunarodnim pravom, uključujući načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.

2. U sporazumu ili dogovoru na temelju stavka 1. navode se:
- (a) postupci koji se primjenjuju na ***vraćanje*** državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom s državnog područja država članica u treću zemlju iz stavka 1.;
 - (b) uvjeti boravka državljanina treće zemlje u trećoj zemlji iz stavka 1., uključujući odgovarajuće obveze i odgovornosti ***stranaka sporazuma ili dogovora***;
-
- (d) obveze treće zemlje iz stavka 1. druge rečenice;
-
- (f) posljedice u slučaju kršenja sporazuma ili dogovora ili znatnih promjena koje negativno utječu na situaciju u trećoj zemlji.

2.a *Ako se sporazumom ili dogovorom u skladu sa stavkom 1. predviđa daljnje vraćanje u zemlju vraćanja iz članka 4. stavka 3. točaka od (a) do (d), sporazumom ili dogovorom, uz stavak 2., utvrđuje se sljedeće:*

- (a) posljedice u slučaju da daljnje vraćanje nije moguće;*
- (b) odgovarajuće obveze i odgovornosti stranaka sporazuma ili dogovora;*
- (c) posljedice u slučaju znatne promjene koja negativno utječe na situaciju u trećoj zemlji iz stavka 1.;*
- (d) neovisno tijelo ili mehanizam za praćenje djelotvorne primjene sporazuma ili dogovora.*

Sporazum ili dogovor na temelju prvog podstavka može uključivati uvjete zadržavanja u trećoj zemlji kako su navedeni u stavku 1.

3. *Države članice u odgovarajućem trenutku obavješćuju relevantne države članice o pregovorima o sporazumu ili dogovoru iz stavka 1. s trećom zemljom koja graniči s tim državama članicama. Države članice obavješćuju Komisiju i druge države članice o svim bilateralnim ili multilateralnim sporazumima ili dogovorima sklopljenima u skladu sa stavkom 1. prije no što stupe na snagu ili, ako se određeni sporazum ili dogovor primjenjuje privremeno, prije početka njegove privremene primjene. Isto tako, obavješćuju Komisiju i druge države članice o svim naknadnim promjenama ili prekidu takvih sporazuma ili dogovora.*

4. Maloljetnici bez pratnje ■ ne smiju biti vraćeni u treću zemlju iz stavka 1.

Odjeljak 5.

Vraćanje maloljetnika

Članak 18.

Najbolji interes djeteta

Pri primjeni odredaba ove Uredbe najbolji interes djeteta na prvom je mjestu.

Članak 19.

Procjena dobi maloljetnika

1. Ako kao rezultat izjava državljanina treće zemlje, dostupne dokazne dokumentacije ili drugih relevantnih pokazatelja postoje dvojbe je li taj državljanin maloljetnik, nadležno tijelo može provesti procjenu *dobi u skladu s nacionalnim pravom ili pravom Unije*. *Takva procjena dobi može se temeljiti na članku 25. Uredbe (EU) 2024/1348 ■.*
2. *Nadležno tijelo može se osloniti na postojeću procjenu dobi provedenu u prethodnim fazama postupka vraćanja ili u okviru drugih relevantnih postupaka.*

3. *Država članica može priznati rezultate procjene dobi druge države članice ako je ta procjena dobi provedena u skladu s pravom Unije.*
6. *Odbijanje sudjelovanja u procjeni dobi, uključujući liječnički pregled, ne sprečava nadležno tijelo da nastavi provoditi postupak vraćanja. Takvo odbijanje može se smatrati samo oborivom pretpostavkom da tražitelj nije maloljetnik.*

Članak 20.

Vraćanje maloljetnika bez pratnje

1. **■** Pomoć odgovarajućih tijela koja nisu tijela koja izvršavaju prisilno vraćanje ***dodjeljuje se*** uzimajući u obzir najbolji interes djeteta.
2. Zastupnik ili osoba ***određena*** za zaštitu najboljeg interesa djeteta imenuje se sa zadaćom da u postupku vraćanja zastupa maloljetnika bez pratnje, pomaže mu i djeluje u njegovo ime. Imenovani zastupnik dužan je biti odgovarajuće osposobljen za komunikaciju prilagođenu djeci i dobi te ***komunicirati, uključujući s pomoću usluga usmenog prevođenja, na jeziku*** koji maloljetnik razumije ***ili se opravdano može pretpostaviti da ga razumije***. Ta osoba ***može biti*** određena da djeluje kao zastupnik na temelju Direktive (EU) 2024/1346³⁴ ako je određena na temelju članka 27. te direktive.

³⁴ Direktiva (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju standarda za prihvata tražitelja međunarodne zaštite (SL L, 2024/1346, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

3. Maloljetnika bez pratnje saslušava se izravno ili preko zastupnika ili **■** osobe iz stavka 2., među ostalim u kontekstu utvrđivanja najboljeg interesa djeteta. *Najkasnije* prije udaljavanja maloljetnika bez pratnje s državnog područja države članice, tijela te države članice uvjeravaju se da će on ili ona biti vraćeni članu njegove obitelji, imenovanom skrbniku ili odgovarajućem prihvatnom objektu u zemlji vraćanja.

Poglavlje III.

OBVEZE DRŽAVLJANINA TREĆE ZEMLJE

Članak 21.

Obveza suradnje

1. Državljanima trećih zemalja *poštuju obvezu napuštanja državnog područja država članica i* obvezni su surađivati s nadležnim tijelima država članica u svim fazama postupka vraćanja.

1.a Državljeni trećih zemalja bez nepotrebne odgode nadležnim tijelima dostavljaju informacije o svim relevantnim promjenama svoje pojedinačne situacije relevantnima za potrebe *ove Uredbe*.

2. *Ne dovodeći u pitanje obvezu napuštanja državnog područja država članica*, državljani trećih zemalja dužni su:

(a) *biti dostupni nadležnim tijelima* na državnom području države članice nadležne za postupak vraćanja koji se odnosi na njih, ne smiju pobjeći, *među ostalim* u drugu državu članicu, *te su dužni pojaviti se na polasku prijevoza za vraćanje kako je odredilo nadležno tijelo*;

(aa) *ni fizički ni verbalno ne ometati vraćanje*;

- (b) **█** bez nepotrebne odgode dostaviti sve informacije i fizičku *i digitalnu* dokumentaciju, *uključujući kopije i elektroničke zapise*, koje posjeduju, a koje su *relevantne* za utvrđivanje ili provjeru identiteta ili *nacionalnosti ili* su na drugi način relevantne u okviru postupka vraćanja **█** *ili je razumno pretpostaviti da ih je moguće pribaviti, osobito dostavljanjem identifikacijske ili putne isprave nadležnim tijelima ili suradnjom u postupku pribavljanja identifikacijske ili putne isprave;*
- (c) ne uništiti, *uskratiti* ili na drugi način učiniti nedostupnima **█** dokumente, *informacije i dokumentaciju navedene u točki (b) ovog stavka*, koristiti pseudonime s namjerom prijevare, davati druge lažne informacije u usmenom ili pisanom obliku ili na neki drugi način *dovoditi nadležna tijela u zabludu ili* prijevarom izbjegavati postupak vraćanja **█** ;

- (d) navesti objašnjenje ako ne posjeduju identifikacijsku ili putnu ispravu;
- (e) navesti informacije o trećim zemljama kroz koje su putovali, *rutama putovanja koje su koristili ili drugim trećim zemljama s kojima potencijalno imaju druge veze koje bi mogle olakšati vraćanje*;
- (f) pružiti biometrijske podatke kako su definirani u *nacionalnom pravu i pravu Unije, među ostalim u* članku 2. stavku 1. točki (s) Uredbe (EU) 2024/1358 Europskog parlamenta i Vijeća³⁵;
- (fa) *pridržavati se putnih zahtjeva prijevoznika i uvjeta za ulazak tijela trećih zemalja, uključujući zdravstvene zahtjeve, kada se takvi zahtjevi u načelu nameću međunarodnim putnicima*;
- (g) navesti, *na zahtjev nadležnih tijela*, točne podatke za kontakt, uključujući trenutačno boravište, adresu, telefonski broj na kojem su dostupni i, ako je imaju, svoju e-adresu;

³⁵ Uredba (EU) 2024/1358 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu biometrijskih podataka radi djelotvorne primjene uredaba (EU) 2024/1351 i (EU) 2024/1350 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Vijeća 2001/55/EZ te radi utvrđivanja identiteta državljanina treće zemlje i osoba bez državljanstva s nezakonitim boravkom i o zahtjevima tijela za izvršavanje zakonodavstva država članica i Europolu za usporedbu s podacima iz Eurodaca u svrhu izvršavanja zakonodavstva, o izmjeni uredaba (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/1358, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

- (h) bez nepotrebne odgode obavijestiti o eventualnim promjenama podataka za kontakt iz točke (g);
- (i) *postupiti u skladu sa svim mjerama nametnutima na temelju članka 23. stavka 1. i članka 23.c stavka 1. tijekom cijelog postupka vraćanja;*
- (j) pružiti sve potrebne informacije i izjave u kontekstu zahtjeva podnesenih nadležnim tijelima relevantnih trećih zemalja radi pribavljanja putnih isprava i prema potrebi surađivati s tim tijelima trećih zemalja;
- (k) **█** pojaviti se osobno ili **█** putem videokonferencije, *ovisno o tome što zahtijevaju nadležna tijela*, pred nadležnim nacionalnim tijelima *ili* tijelima trećih zemalja na lokaciji koju su ta tijela navela *radi pribavljanja putnih isprava državljanina i utvrđivanja njegova ili njezina identiteta ili državljanstva;*

- (l) ako to zahtijevaju nadležna tijela, sudjelovati u savjetovanju o vraćanju i reintegraciji;

(la) pridržavati se drugih relevantnih dodatnih mjera u vezi s vraćanjem u skladu s nacionalnim pravom.

Obvezama nametnutima državljaninu treće zemlje prema ovom članku ne dovode se u pitanje obveze i mjere koje nisu povezane s vraćanjem, a predviđene su nacionalnim pravom.

- 3. Informacije i ■ dokumentacija ili, ako nisu dostupni, njihove preslike, iz stavka 2. točke (b) u prvom redu uključuju izjave državljanina trećih zemalja i svu dokumentaciju koju posjeduju, a koje se odnose na:
 - (a) njihovo ime, datum i mjesto rođenja, spol i državljanstvo/državljanstva ili činjenicu da su osobe bez državljanstva;

- (b) članove njihovih obitelji i druge osobne podatke državljanina treće zemlje ako su relevantni za provedbu postupka vraćanja ■ ili za utvrđivanje zemlje vraćanja;
- (c) vrstu, broj, razdoblje valjanosti i zemlju izdavanja njihovih osobnih ili putnih isprava i drugih isprava državljanina trećih zemalja koje nadležno tijelo smatra relevantnima za njihovu identifikaciju, za provedbu postupka vraćanja ■ te za određivanje zemlje vraćanja;
- (d) eventualne boravišne dozvole ili druga odobrenja kojima im se omogućuje pravo boravka koje je izdala druga država članica ili treća zemlja;
- (e) eventualne odluke o vraćanju, ***odluke kojima se nalaže udaljavanje ili zabrane ulaska*** koje je izdala druga država članica;

(f) zemlju/zemlje i mjesto/mjesta prethodnog boravišta, rute putovanja, ***zemlje kroz koje su putovali*** i putne isprave.

4. Ako odluče zadržati dokument potreban za ■ vraćanje kako je navedeno u stavku 2. točki (b), nadležna tijela državljaninu treće zemlje ■ dostavljaju ***bez nepotrebne odgode*** presliku ili ***drugi odgovarajući dokaz zadržavanja dokumenta***. ***U slučaju dobrovoljnog*** povratka ■ nadležna tijela državljaninu treće zemlje vraćaju takve dokumente ili u trenutku odlaska ili po dolasku u treću zemlju.
5. Državljanin treće zemlje ***mora biti dostupan sredstvima*** komunikacije ***kako je utvrđeno nacionalnim pravom***. Države članice u nacionalnom pravu utvrđuju način komunikacije i trenutak u kojem se smatra da je državljanin treće zemlje primio obavijest ili upotrebljavaju digitalne sustave koje su ***države članice ili*** Unija razvile i/ili podržavaju za potrebe takve komunikacije.

■

Članak 21.a
Opasnost od bijega

- 1. Osim ako se dokaže suprotno, opasnost od bijega u pojedinačnom slučaju postoji kada je u pogledu dotičnog državljanina treće zemlje s nezakonitim boravkom ispunjen jedan od sljedećih kriterija:**
- (a) državljanin treće zemlje bez dozvole je ušao ili se preselio ili pokušao ući ili preseliti se na državno područje države članice, među ostalim nakon tranzita kroz treću zemlju;**
 - (b) na državljanina treće zemlje primjenjuje se odluka o vraćanju koju je izdala država članica koja nije ona na čijem državnom području trenutačno nezakonito boravi, među ostalim kako je otkriveno putem upozorenja unesenih u Schengenski informacijski sustav u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860;**

- (c) državljaniin treće zemlje ne postupa u skladu s jednom ili više mjera izrečenih u skladu s člankom 23. stavkom 1. i člankom 23.b stavkom 1. ili izražava ili pokazuje namjeru da to učini;*
- (d) državljaniin treće zemlje ponovno je ušao na državno područje država članica kršeći time valjanu zabranu ulaska.*

2. U slučajevima koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. opasnost od bijega utvrđuje se na temelju ukupne procjene okolnosti pojedinačnog slučaja. Procjena uključuje jedan ili više sljedećih kriterija kada je riječ o dotičnom državljaniinu treće zemlje s nezakonitim boravkom:

- (a) nepostojanje prebivališta, boravišta ili pouzdane adrese;*
- (b) nepoštovanje obveze napuštanja državnog područja država članica unutar roka za odlazak utvrđenog u skladu s člankom 7. stavkom 1.a točkom (a);*

- (c) postojanje razloga, u slučaju neminovnog odlaska, zbog kojih se smatra da državljani treće zemlje namjerava prekršiti obvezu suradnje iz članka 21. stavka 2. točke (a);*
- (d) korištenje lažnih ili krivotvorenih osobnih ili putnih isprava, boravišnih dozvola, viza ili dokumenata koji opravdavaju uvjete za ulazak, uništavanje ili drukčije odbacivanje takvih dokumenata, korištenje pseudonima s namjerom prijevare, davanje drugih lažnih informacija u usmenom ili pisanom obliku ili izbjegavanje postupka vraćanja ili postupka ponovnog prihvata na neki drugi prijevarni način;*
- (e) neprisustvovanje savjetovanju o vraćanju i reintegraciji, ako to zahtijevaju nadležna tijela;*
- (f) državljani treće zemlje nije socijalno integriran, posebno zbog nepostojanja obiteljskih veza i nedostatnih sredstava za život;*

- (g) *nepoštovanje obveze na temelju članka 21. stavka 2. točaka od (a) do (c), (e), (fa) i od (i) do (k), uključujući nesuradnju u pribavljanju putnih isprava;*
- (h) *druge kriterije osim onih iz točaka od (a) do (f) ako su predviđeni nacionalnim pravom.*

I

Poglavlje III.a

MJERE ZA PROMICANJE VRAĆANJA I ALTERNATIVE ZADRŽAVANJU

Članak 23.

Dostupnost za postupak vraćanja

- 1. *U cilju pripreme i osiguranja djelotvornog vraćanja ili daljnjeg poticanja ispunjavanja obveza odlaska i suradnje, države članice mogu na državljanina treće zemlje primjenjivati jednu ili više sljedećih mjera:*
 - (a) *obvezu ostajanja* na geografskom području unutar državnog područja države članice na kojem se mogu slobodno kretati;

- (b) *obvezu boravka* na određenoj adresi *ili mjestu koje su odredila nadležna tijela*;
- (c) *obvezu pojavljivanja* pred nadležnim tijelima u određeno vrijeme *uživo ili u drugim oblicima, kako je određeno nacionalnim pravom*;
- (d) *mjere izuzev onih navedenih u točkama od (a) do (c) gdje je to predviđeno nacionalnim pravom*.

2. *Svaka mjera na temelju* stavka 1. primjenjuje se samo u mjeri u kojoj je u skladu s posebnim potrebama ranjivih osoba i najboljim interesima djeteta.

2.a *Mjere utvrđene u stavku 1. mogu se odrediti i za državljane trećih zemalja koji se ne mogu udaljiti, ako ne surađuju s nadležnim tijelima*.

3. Nadležna tijela državljaninu treće zemlje na zahtjev mogu odobriti *da se privremeno ne pridržava mjera iz stavka 1.*

I

4. ***Državljanin treće zemlje obavješćuje se o odluci o odobrenju odnosno neodobrenju u skladu sa stavkom 3.***
5. Od državljanina treće zemlje ne zahtijeva se da zatraži dopuštenje za prisustvovanje sastancima s tijelima i sudovima ***u skladu sa stavkom 3. ako se nedostatkom njegova prisustva krši njegova obveza iz stavka 1. i*** ako je njegova prisutnost na njima nužna. Državljanin treće zemlje ***unaprijed*** obavješćuje nadležna tijela o takvim sastancima.
6. Odluke donesene u skladu sa stavkom 1. točkama (b) i (c) donose se u pisanom obliku, razmjerne su i uzimaju u obzir posebne okolnosti dotičnog državljanina treće zemlje.

7. *Državljanin treće zemlje obavješćuje se o svakoj odluci o primjeni mjera iz stavka 1. ovog članka i o posljedicama nepoštovanja te odluke, među ostalim o zadržavanju na temelju članka 29.*

Članak 23.a

Istražne mjere

1. *Ne dovodeći u pitanje istražne mjere iz drugih razloga nepovezanih s vraćanjem u skladu s nacionalnim pravom, nadležna tijela država članica mogu, ako je to potrebno, razmjerno i propisno opravdano u svrhu pripreme ili osiguravanja djelotvornog vraćanja:*
- (a) *pretražiti državljanina treće zemlje i, podložno prethodnom sudskom nalogu ili, u skladu s relevantnim nacionalnim pravom, administrativnom nalogu ako je to potrebno, razmjerno i propisno opravdano hitnošću takve pretrage, njegovo ili njezino boravište ili druge relevantne prostorije;*

- (aa) poduzeti administrativne mjere u svrhu osiguravanja usklađenosti s obvezom pružanja biometrijskih podataka kako je utvrđeno u nacionalnom pravu, uključujući otiske prstiju, što bi moglo uključivati mogućnost upotrebe sredstava prisile kao krajnje mjere ako državljanin treće zemlje ne pruži biometrijske podatke kako je propisano člankom 21. stavkom 2. točkom (f);*
- (b) pretražiti i oduzeti osobne stvari, elektroničke uređaje i druge relevantne predmete;*
- (c) uvesti druge istražne mjere gdje je to predviđeno nacionalnim pravom.*
2. *Sve istražne mjere na temelju stavka 1. točaka od (a) do (c) ovog članka mogu se provesti bez pristanka dotičnog državljanina treće zemlje.*
3. *Svim istražnim mjerama uvedenima u skladu sa stavkom 1. točkama od (a) do (c) ovog članka poštuju se temeljna prava te one podliježu zaštitnim mjerama i pravnim lijekovima predviđenima u pravu Unije i nacionalnom pravu.*

Članak 23.b

Posljedice u slučaju nepoštovanja obveze suradnje

- 1.** *U slučaju nepoštovanja obveze suradnje iz članka 21. stavka 1. i zahtjevâ iz članka 21. stavka 2., države članice dotičnom državljaninu treće zemlje izriču jednu ili više mjera iz članka 23. stavka 1. i mogu uvesti jednu ili više sljedećih mjera koje su djelotvorne i proporcionalne:*
 - (b)** *odbijanje ili smanjenje određenih davanja i naknada, ako su predviđeni nacionalnim pravom, osim ako osoba zbog toga ne bi mogla zadovoljiti svoje osnovne potrebe;*
 - (c)** *odbijanje ili smanjenje poticaja odobrenih za promicanje dobrovoljnog povratka, uključujući odbijanje ili smanjenje pomoći u programima vraćanja i reintegracije u skladu s člankom 46. stavkom 3.;*

- (d) odbijanje ili ukidanje radne dozvole, ako je to predviđeno nacionalnim pravom;*
- (e) produljenje trajanja zabrane ulaska do najduljeg trajanja iz članka 10. stavka 6.;*
- (f) kaznene sankcije, uključujući kaznu zatvora, ako su predviđene nacionalnim pravom;*
- (g) novčane kazne;*
- (h) druge mjere ili posljedice osim navedenih, ako su predviđene nacionalnim pravom.*

Članak 23.c

Alternative zadržavanju

- 1. Države članice mogu uvesti jednu ili više sljedećih alternativa zadržavanju, uzimajući u obzir pojedinačne okolnosti dotičnog državljanina treće zemlje, uključujući razinu opasnosti od bijega procijenjenu u skladu s člankom 21.a:*
 - (a) polaganje odgovarajućeg financijskog jamstva;*

(b) primjenu elektroničkog nadzora;

(c) druge mjere osim navedenih u točkama (a) i (b) ako su predviđene nacionalnim pravom.

- 1.a Mjerama iz prvog podstavka u prvom se redu nastoji osigurati djelotvorno i pravodobno vraćanje državljanina treće zemlje.*
- 2. U odluci o primjeni mjera iz stavka 1. ovog članka navode se relevantni činjenični i pravni razlozi.*
- 3. Državljanima treće zemlje pisanim se putem obavješćuju o svakoj odluci o primjeni mjera iz stavka 1. ovog članka i o posljedicama nepoštovanja te odluke, među ostalim o zadržavanju na temelju članka 29.*
- 4. Države članice dužne su se pobrinuti da sud na zahtjev osobe kojoj su upućene ili po službenoj dužnosti preispita odluke donesene u skladu sa stavkom 2. ovog članka.*

Poglavlje IV.
ZAŠTITNE MJERE I PRAVNI LIJEKOVI

Odjeljak 1.
Postupovne zaštitne mjere

Članak 24.
Pravo na informacije

1. *Nadležna tijela osiguravaju da se* državljane trećih zemalja na koje se primjenjuje
■ vraćanje ■ obavještuje o:
 - (a) svrsi ■ postupka ■ ;
 - (b) ■ obvezama državljana trećih zemalja ■ kako je utvrđeno u člancima 21. i 23.,
posljedicama nepoštovanja tih obveza u skladu s *člankom 23.b i člankom 29.
stavkom 3. točkom (e)*, postojanju upozorenja o vraćanju u Schengenskom
informacijskom sustavu te priznavanju i izvršenju odluke o vraćanju koju je izdala
druga država članica u skladu s člankom 9.;
 - (c) savjetovanju i programima za vraćanje i reintegraciju u skladu s člankom 46.;

(d) njihovim postupovnim pravima ■ u skladu s ovom Uredbom i nacionalnim pravom, posebno o pravu na pravnu pomoć i zastupanje na temelju članka 25.

2. Te se informacije pružaju bez nepotrebne odgode ■ na jeziku koji državljanin treće zemlje razumije ili se opravdano pretpostavlja da ga razumije. Informacije se ***moгу*** pružiti putem standardnih informacijskih listova u papirnatom ili elektroničkom ***formatu, a po potrebi i usmenim putem, s pomoću usluga prevođenja i tumačenja***. Maloljetnicima ***bez pratnje*** informacije se pružaju na način prilagođen dobi te uz sudjelovanje ■ zastupnika ***ili osobe dodijeljene maloljetniku u svrhu pružanja pomoći*** iz članka 20. stavka 2.

- 2.a** *Ako nadležno tijelo nastavi s udaljavanjem na temelju odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje, a kojom je utvrđeno više zemalja vraćanja, državljanin treće zemlje obavješćuje se o zemlji vraćanja u koju će biti udaljen dovoljno prije udaljavanja.*

Članak 25.

Pravna pomoć i zastupanje

1. U slučaju žalbe ili preispitivanja pred **sudom** u skladu s člankom 27. države članice na zahtjev državljanina treće zemlje osiguravaju **da mu se pruži potrebna** besplatna pravna pomoć i zastupanje ■ .
2. *Nadležna tijela osiguravaju maloljetnicima bez pratnje zastupanje i pružanje pomoći na način kojim im se omogućuje ostvarivanje prava i ispunjavanje obveza iz ove Uredbe.*

4. Besplatnu pravnu pomoć i zastupanje osiguravaju pravni savjetnici ili druge odgovarajuće kvalificirane osobe koje ■ mogu ■ ***pružati pomoć*** državljaninu treće zemlje ***ili ga zastupati*** ili im je to dopušteno u skladu s nacionalnim pravom ■ ***ili nevladine organizacije akreditirane u skladu s nacionalnim pravom za pružanje pravnih usluga ili zastupanje državljana trećih zemalja.***
5. Države članice mogu isključiti pružanje besplatne pravne pomoći i zastupanja u postupku povodom pravnog lijeka u sljedećim slučajevima:
- (a) smatra se da državljanin treće zemlje raspolaže dostatnim sredstvima kako bi si mogao priuštiti pravnu pomoć i zastupanje o vlastitom trošku;
 - (b) smatra se da pravni lijek nema stvarnih izgleda za uspjeh ili da mu je svrha zlouporaba;

- (c) žalba ili preispitivanje u drugom ili višem stupnju, kako je predviđeno nacionalnim pravom, što obuhvaća ponovna saslušanja ili razmatranja žalbe;
 - (d) državljaninu treće zemlje već pomaže ili ga zastupa pravni savjetnik.
6. Državljanin treće zemlje koji traži besplatnu pravnu pomoć i zastupanje dužan je otkriti svoju financijsku situaciju ***i odmah obavijestiti nadležna tijela o svakoj znatnoj promjeni svoje financijske situacije, osim ako je nacionalnim pravom predviđena besplatna pravna pomoć neovisno o financijskoj situaciji te osobe.***
7. Uz iznimku pomoći koja se pruža maloljetnicima bez pratnje ■ države članice mogu:
- (a) uvesti novčana ili vremenska ograničenja za pružanje besplatne pravne pomoći i zastupanja, pod uvjetom da ona nisu proizvoljna i da neopravdano ne ograničavaju pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju ■ ;

- (b) zatražiti potpunu ili djelomičnu nadoknadu svih nastalih troškova ako se financijska situacija državljanina treće zemlje poboljšala tijekom postupka vraćanja ili ako je odluka o pružanju besplatne pravne pomoći i zastupanja donesena na temelju lažnih informacija koje je dostavio državljanin treće zemlje;
 - (c) predvidjeti da postupanje prema državljanima trećih zemalja u vezi s naknadama i drugim troškovima te povratom mora biti jednako, ali ne povoljnije od načina na koji se općenito postupa prema njihovim državljanima u stvarima koje se odnose na pravnu pomoć.
8. Države članice utvrđuju posebna postupovna pravila kojima se uređuje način podnošenja i obrade zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć i zastupanje ***u odnosu na žalbu ili preispitivanja pred sudom u skladu s člankom 27.*** ili primjenjuju postojeća pravila za domaće zahtjeve slične naravi, pod uvjetom da se tim pravilima ne onemogućuje ni prekomjerno otežava pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju.

9. Ako odluku da se ne odobri besplatna pravna pomoć i zastupanje donese tijelo koje nije **sud** zato što smatra da žalba nema stvarnih izgleda za uspjeh ili da joj je svrha zlouporaba, tražitelj ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred **sudom** protiv te odluke. ■
10. Države članice mogu pružiti besplatnu pravnu pomoć i zastupanje u upravnom postupku u skladu s nacionalnim pravom.

Odjeljak 2.

Pravni lijekovi

Članak 26.

Pravo na djelotvoran pravni lijek

1. Dotičnom državljaninu treće zemlje omogućuje se djelotvoran pravni lijek za osporavanje odluka iz članka 7. **stavka 1.**, članka 10. i članka 12. stavka 2. pred **sudom** koji je nadležan **u skladu s nacionalnim pravom.**

2. Djelotvornim pravnim lijekom podrazumijeva se cjelovito ■ razmatranje činjeničnih i pravnih pitanja.
3. ***Kada se u materijalima u spisu koji je predan sudu nadležnom za pravni lijek protiv odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje, kao što su dopunjeni ili pojašnjeni nakon kontradiktornog postupka, upućuje na to da bi načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja moglo biti ugroženo, provjerava se poštovanje zahtjeva koji proizlaze iz načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.***
4. ***Poništenje ili opoziv elementa odluke o vraćanju koji nije ključan ne dovodi do poništenja ili opoziva preostalog dijela dotične odluke.***

Članak 27.

Žalba nadležnom *sudu*

1. Kako bi se *primijenila ova Uredba* države članice u nacionalnom pravu utvrđuju **█** rok za podnošenje žalbe prvostupanjskom *sudu koji* ne smije biti dulji od 14 dana.

Države članice koje do ... [datum stupanja na snagu ove Uredbe] u svojem nacionalnom pravu predviđaju razdoblja za podnošenje žalbe od 30 dana ili dulje, mogu odstupati od prvog podstavka. U slučaju da države članice odluče odstupiti, razdoblje iz prvog podstavka ne smije biti dulje od 30 dana.

2. *Rok* iz stavka 1. počinje teći od datuma kad je državljani treće zemlje obaviješten *ili se u skladu s* nacionalnim pravom *smatra da je obaviješten* o odluci iz članka 7. stavka 1., članka 10. ili članka 12. stavka 2. **█**

3. Ako se odluka o vraćanju temelji na istom aktu ili je izdana u istom aktu kao i odluka o odbijanju ili prestanku zakonitog boravka, rokovi za žalbu na odluku o vraćanju mogu biti oni utvrđeni u nacionalnom pravu za žalbu na odluku o prestanku ili odbijanju zakonitog boravka.
4. Ako je zabrana ulaska *i/ili odluka kojom se nalaže udaljavanje* izdana zajedno s odlukom o vraćanju kako je navedeno u članku 7., žalba protiv *njih* podnosi se zajedno sa žalbom protiv te odluke o vraćanju, i to istom *sudu*, u istom **█** postupku i u istim rokovima. Ako je zabrana ulaska *i/ili odluka kojom se nalaže udaljavanje* izdana odvojeno od odluke o vraćanju ili je jedina odluka koja se osporava, protiv nje se može podnijeti zasebna žalba.
█

Članak 28.

Suspenzivni učinak

1. *Iako se ovom Uredbom ne predviđa automatski suspenzivni učinak žalbe, države članice, uz potpuno poštovanje članka 47. Povelje, osiguravaju da nadležni prvostupanjski sud može suspendirati udaljavanje prije izvršenja odluka donesenih na temelju članka 7. i članka 12. stavka 2. Udaljavanje se može suspendirati na zahtjev dotičnog državljanina treće zemlje u razdoblju za podnošenje žalbe u skladu s člankom 27. ili, ako je podnesena žalba, u razdoblju do ishoda takve žalbe, osim ako je nacionalnim pravom predviđeno i da se izvršenje takve odluke može suspendirati po službenoj dužnosti. Ovim se stavkom ne dovode u pitanje odredbe nacionalnog prava u skladu s kojima pravni lijekovi pred prvostupanjskim sudom imaju automatski suspenzivni učinak.*

- 1.a** *Pri procjeni tog zahtjeva u skladu sa stavkom 1. sud se može osloniti na materijale iz spisa s kojima je upoznat, uključujući svaku procjenu relevantnih okolnosti provedenu u prethodnim fazama postupka vraćanja i, kada je to relevantno, postupka azila.*

- 3.** Ako je podnesena daljnja žalba protiv prve ili iduće odluke o žalbi, *udaljavanje* se ne suspendira, osim ako *se nacionalnim pravom predviđa suspenzivni učinak takvih pravnih lijekova ili* državljani treće zemlje zatraži suspenziju, a nadležni *sud* odluči je odobriti uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja.

Poglavlje V.

■ ZADRŽAVANJE

Članak 29.

Razlozi za zadržavanje

1. Države članice u skladu s ovom Uredbom državljanina treće zemlje mogu zadržati na temelju pojedinačne procjene svakog slučaja i samo u mjeri u kojoj je to razmjerno.
2. Države članice državljanina treće zemlje mogu zadržati samo radi ***vraćanja, među ostalim radi*** pripreme vraćanja, ***radi ponovnog prihvata i*** provedbe udaljavanja.
3. Državljanin treće zemlje može biti zadržan samo na temelju jednog ili više sljedećih razloga:
 - (a) utvrđena je opasnost od bijega u skladu s člankom **21.a**;
 - (b) ako izbjegava ili ometa ***ponovni prihvata***, pripreme ■ za vraćanje ili udaljavanje;
 - (c) ako predstavlja rizik za sigurnost u skladu s člankom 16.;

- (d) da se utvrdi ili provjeri njegov identitet ili državljanstvo;
- (e) ako ne poštuje *obveze na temelju članka 21. stavka 2. točaka od (a) do (c), (e), (fa) i od (i) do (k), uključujući nesuradnju u pribavljanju putnih isprava;*
- (f) *drugih relevantnih razloga povezanih s vraćanjem, predviđenih nacionalnim pravom, kako bi se osigurali djelotvorni postupci vraćanja koji su nužni i razmjerni.*

5. Zadržavanje određuje upravno ili sudsko tijelo. Zadržavanje se određuje pisanom odlukom u kojoj se navode činjenični i pravni razlozi na kojima se temelji te informacije o dostupnim pravnim lijekovima. Državljanin treće zemlje *o toj se odluci obavješćuje usmeno ili pismeno* na jeziku koji razumije ili se opravdano može pretpostaviti da ga razumije, *među ostalim upotrebom usluga usmenog ili pismenog prevođenja.*

6. Pri zadržavanju državljanina treće zemlje u skladu sa stavkom 2. države članice uzimaju u obzir **je li** državljanin treće zemlje **ranjiva osoba**.

■

Članak 32.

Razdoblje zadržavanja

1. Zadržavanje traje što kraće, ali sve dok su ispunjeni **razlozi** iz članka 29. i ako je potrebno za **djelotvorno i** uspješno vraćanje **državljanina treće zemlje**.
2. Ako se pokaže da **razlozi** iz članka 29. više nisu ispunjeni, **■** državljanin treće zemlje pušta se na slobodu **nakon zadržavanja na temelju ove Uredbe**. Takvo puštanje na slobodu ne isključuje primjenu mjera **■** u skladu s **člancima 23. i 23.c**.

3. Zadržavanje u ■ državi članici ne smije trajati dulje od 12 mjeseci. ■ Ako je vjerojatno da će postupak vraćanja trajati dulje zbog nesuradnje dotičnog državljanina treće zemlje ili kašnjenja u dobivanju potrebne dokumentacije iz trećih zemalja, *ili u drugim iznimnim uvjetima predviđenim nacionalnim pravom, zadržavanje se može primijeniti na dulje razdoblje, ali ne premašuje 24 mjeseca u državi članici.*

Ako se državljanin treće zemlje preselio u drugu državu članicu i njegovo ponašanje predstavlja razlog za zadržavanje iz članka 29. stavka 3., primjenjuje se novo razdoblje zadržavanja.

- 3.a *Zadržavanje se nakon isteka najduljeg razdoblja zadržavanja od 24 mjeseca na temelju stavka 3. može primijeniti na dodatna razdoblja od ukupno najviše šest mjeseci kad god postoji opasnost od bijega i ako se pojavila razumna mogućnost za udaljavanje zbog jedne ili više sljedećih promjena okolnosti:*

- (a) postoje nove značajne informacije o identitetu državljanina treće zemlje;*
- (b) putna isprava pribavljena je ili se može opravdano pretpostaviti da je pribavljena zbog promjene okolnosti;*
- (c) poboljšana je suradnja s trećom zemljom.*

Pri zadržavanju državljanina treće zemlje u skladu s ovim stavkom država članica daje prednost takvom slučaju kako bi se osiguralo da zadržavanje traje što je kraće moguće.

- 4. Istek **najduljih** razdoblja zadržavanja u skladu sa stavkom 3. **i stavkom 3.a** ne isključuje primjenu mjera u skladu s člankom **23. i člankom 23.c**.
- 5. *Ako državljanin treće zemlje surađuje u pogledu svojeg vraćanja tijekom zadržavanja, dobrovoljni povratak dotičnog državljanina treće zemlje organizira se, prema potrebi, bez nepotrebne odgode. Zadržavanje može, prema potrebi, trajati do odlaska kako bi se osiguralo djelotvorno vraćanje u skladu sa stavcima 3. i 3.a.*

Članak 33.

Preispitivanje naloga za zadržavanje

1. **Države članice osiguravaju da se** zadržavanje preispituje na zahtjev dotičnog državljanina treće zemlje ili po službenoj dužnosti ■ najmanje svakih *šest* mjeseci.
2. **Države članice osiguravaju da se** zadržavanje maloljetnika bez pratnje preispituje po službenoj dužnosti ■ najmanje svaka tri mjeseca, **ili na zahtjev dotičnog maloljetnika bez pratnje ili njegova zastupnika imenovanog u skladu s člankom 20. stavkom 2.**
3. Ako su zadržavanje naložila ili produljila upravna tijela, države članice dužne su ■ :
 - (a) **predvidjeti** sudske preispitivanje zakonitosti zadržavanja o kojoj **treba odlučiti** što brže **unutar razdoblja utvrđenog u nacionalnom pravu** nakon početka zadržavanja ■ ; ili

- (b) **priznati** dotičnom državljaninu treće zemlje ■ pravo da pokrene postupak u kojem ■ se o zakonitosti zadržavanja provodi **sudsko preispitivanje**, a o kojoj se odlučuje u najkraćem mogućem roku **unutar razdoblja utvrđenog u nacionalnom pravu** nakon pokretanja **relevantnog** postupka ■ . U takvim slučajevima države članice odmah na početku zadržavanja obavješćuju dotičnog državljanina treće zemlje o mogućnosti pokretanja takvog postupka.

Ako je državljanin treće zemlje zadržan dulje od najduljeg razdoblja zadržavanja od 24 mjeseca u skladu s člankom 32. stavkom 3.a, a to je produljenje dulje od tri mjeseca, zadržavanje podliježe preispitivanju suda najmanje svaka tri mjeseca.

Članak 34.

Uvjeti zadržavanja

1. Zadržavanje se ***općenito*** provodi u specijaliziranim ustanovama, uključujući ustanove koje nisu specijalizirane, ali imaju posebne dijelove za zadržavanje. Ako država članica ne može organizirati zadržavanje u takvim ustanovama, već je smještaj prisiljena organizirati u redovnom zatvoru, državljani trećih zemalja smještaju se, ***kada je to moguće***, odvojeno od ostalih zatvorenika.
2. Zadržani državljani trećih zemalja moraju imati pristup prostoru na otvorenom. ***Pristup prostoru na otvorenom može se ograničiti na određeno razdoblje ako je to potrebno i razmjerno kako bi se osiguralo dobro funkcioniranje ustanove za zadržavanje.***
3. Zadržani državljani trećih zemalja mogu na zahtjev pravodobno kontaktirati zakonske zastupnike, članove obitelji i nadležna konzularna tijela.

4. Posebna pozornost posvećuje se posebnim potrebama zadržanih ranjivih osoba ■ .
Zadržanim državljanima trećih zemalja osiguravaju se hitna zdravstvena zaštita i osnovno liječenje.
5. Pravni zastupnici, članovi obitelji, nadležna konzularna tijela te relevantne i nadležne nacionalne, međunarodne i nevladine organizacije i tijela imaju mogućnost posjetiti bilo koju ustanovu za zadržavanje te razgovarati s državljanima trećih zemalja i posjećivati ih pod uvjetima kojima se poštuje privatnost. Za takve se posjete ***moгу*** zahtijevati odobrenje ***i drugi odgovarajući uvjeti, uključujući prethodno izdavanje odgovarajućeg uvjerenja o sigurnosnoj provjeri koje je izdalo nadležno tijelo u skladu s nacionalnim pravom.***
Države članice mogu odrediti ograničenja takvog pristupa na temelju nacionalnog prava ako su takva ograničenja objektivno potrebna za sigurnost, javni red ili administrativno upravljanje objektom.

6. Zadržanim državljanima trećih zemalja ■ na jeziku koji razumiju *ili se opravdano pretpostavlja da ga razumiju* daju se informacije s objašnjenjem pravila koja vrijede u ustanovi u kojoj su zadržani te njihovih prava i obveza. Takve informacije uključuju i informacije o njihovu pravu prema nacionalnom pravu na kontaktiranje osoba ili tijela iz stavaka 3. i 5.
- 6.a *Na državljane trećih zemalja za koje se utvrdi da predstavljaju rizik za sigurnost u skladu s člankom 16. mogu se primijeniti mjere povećanog osiguranja unutar ustanova za zadržavanje, uključujući strože mjere odvajanja ili povećan nadzor, tijekom razdoblja strogo potrebnog za upravljanje tim rizikom i omogućivanje njihova vraćanja.*

Članak 35.

Uvjeti za zadržavanje maloljetnika *bez pratnje* i obitelji *s maloljetnicima*

1. Maloljetnici bez pratnje i obitelji s maloljetnicima zadržavaju se samo kao posljednja mjera i na najkraće moguće vrijeme te uzimajući u obzir najbolje interese djeteta.
2. ■ Maloljetnici bez pratnje *i obitelji s maloljetnicima tijekom razdoblja zadržavanja* smještaju se odvojeno kako bi imali odgovarajuću privatnost. Osoblje je dužno biti primjereno osposobljeno, a objekti prilagođeni potrebama *maloljetnika* i njihovoj dobi i *spolu* ■ .
3. Zadržani maloljetnici imaju mogućnost uključivanja u slobodne aktivnosti, uključujući igru i rekreativne aktivnosti primjerene njihovoj dobi te imaju pristup obrazovanju *ili obrazovnim aktivnostima* u obliku koji najbolje odgovara duljini njihova zadržavanja.

Poglavlje VI.
PONOJNI PRIHVAT

Članak 36.

Ponovni prihvati

1. Nakon izdavanja odluke o vraćanju nadležna tijela, ***prema potrebi*** uz potporu Frontexa, pokreću ***ponovni prihvati, među ostalim, ako je primjenjivo, u vezi s potvrdom državljanstva državljanina treće zemlje, izdavanjem putne isprave za državljanina treće zemlje i organizacijom operacije vraćanja.***

Ako je primjenjivo, europska putna isprava za vraćanje upotrebljava se u skladu s primjenjivim instrumentom za ponovni prihvati i Uredbom (EU) 2016/1953³⁶.

7. ***Ponovni prihvati*** u trećim zemljama podupiru posebni časnici za vezu Unije zaduženi za vraćanje koje financira Unija. Takvi časnici za vezu dio su strukture delegacija Unije i blisko surađuju s Komisijom na postizanju relevantnih prioriteta politike Unije.

³⁶ Uredba (EU) 2016/1953 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o uspostavi europske putne isprave za vraćanje državljanina trećih zemalja s nezakonitim boravkom i stavljanju izvan snage Preporuke Vijeća od 30. studenoga 1994. (SL L 311, 17.11.2016., str. 13., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj>).

Članak 37.a***Vanjska dimenzija i suradnja s trećim zemljama***

Unija i države članice osiguravaju da vanjska dimenzija politike vraćanja bude sastavni dio sveobuhvatnog pristupa upravljanju migracijama.

Ako se utvrdi nedostatak suradnje treće zemlje ili ako jedna ili više država članica naidu na poteškoće u suradnji s trećim zemljama u pogledu ponovnog prihvata, Unija i države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, uključujući uvjetovanost u odnosu na sve relevantne politike i alate, kao što su vizna politika, trgovina i razvoj, kako je predviđeno zakonodavnim aktima Unije kojima se uređuju, i za države članice koje ti akti obvezuju, u svrhu podupiranja predvidljivih i učinkovitih postupaka vraćanja s trećim zemljama i osiguravanja učinkovite i trajne suradnje u pogledu ponovnog prihvata.

Poglavlje VII.
RAZMJENA I PRIJENOS OSOBNIH PODATAKA

Članak 38.

Razmjena informacija među državama članicama

1. Države članice koriste se svim odgovarajućim sredstvima suradnje i razmjene informacija za provedbu ove Uredbe.
2. Razmjena informacija provodi se na zahtjev države članice, a može se odvijati samo među nadležnim tijelima država članica.
3. Države članice jedna drugoj **na zahtjev** dostavljaju **dostupne** informacije o osobi obuhvaćenoj područjem primjene ove Uredbe radi provedbe postupka vraćanja ■ te pružanja pomoći pri **vraćanju i** reintegraciji.
4. Ako se mogu razmjenjivati putem informacijskih sustava EU-a iz članka 4. točke 15. Uredbe (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća³⁷ ili u obliku razmjene dopunskih informacija u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860, informacije iz stavka 3. razmjenjuju se, **u pravilu**, isključivo na taj način.

³⁷ Uredba (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o uspostavi okvira za interoperabilnost informacijskih sustava EU-a u području policijske i pravosudne suradnje, azila i migracija i izmjeni uredaba (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 i (EU) 2019/816 (SL L 135, 22.5.2019., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj>).

5. *U zahtjeve za informacije* moraju biti **uključeni** razlozi na kojima se temelje.
6. Informacije iz stavka 3. posebno **mogu uključivati**:
- (a) informacije potrebne za utvrđivanje identiteta državljanina treće zemlje i, ako je primjenjivo, članova njegove obitelji, srodnika i svih drugih osoba s kojima je u obiteljskom odnosu ■ ;
 - (b) informacije koje se odnose na biometrijske podatke državljanina treće zemlje u skladu s Uredbom (EU) 2024/1358 ■ ;
 - (c) informacije o državljanstvu i **svim** putnim ispravama državljanina treće zemlje ■ ;
 - (d) informacije o boravištu državljanina treće zemlje, rutama putovanja, jezicima koje govori i podacima za kontakt (e-adrese i telefonski brojevi);

- (e) informacije o *svakom boravišnom statusu ili dozvoli kojima se omogućuje pravo na boravak, među ostalim o* boravišnim ispravama ili vizama *te svim zahtjevima ili njihovim produljenjima* koje je izdala država članica ili treća zemlja;
- (f) informacije povezane s operacijom vraćanja državljanina treće zemlje ■ ;
- (g) informacije povezane s reintegracijom državljanina treće zemlje, *ako je primjenjivo, uključujući* informacije *o ranjivosti*;
- (h) razloge za svaku odluku o vraćanju donesenu u vezi s tim državljaninom treće zemlje;
- (ha) *informacije o tome poštuje li državljanin treće zemlje obveze iz članka 21. ili mjere u skladu s člankom 23.;*
- (i) informacije o tome je li državljanin treće zemlje zadržan ili jesu li na njega primijenjene alternative zadržavanju;

- (j) informacije koje se odnose na kaznenu evidenciju ili prijetnju koju državljanin treće zemlje predstavlja za javni poredak, javnu sigurnost ili nacionalnu sigurnost;
- (k) informacije o ranjivosti, zdravstvenim i medicinskim potrebama državljanina treće zemlje.

7. Država članica kojoj je upućen zahtjev obvezna je odgovoriti što prije, a najkasnije u roku od *dva* tjedna.

7.a *Izostanak odgovora, nepotpun odgovor ili zakašnjeli odgovor države članice na zahtjev dostavljen u skladu s ovim člankom ne sprečava ni ne odgađa izvršenje odluke o vraćanju ili naloga za udaljavanje koje je izdala neka druga država članica. Država članica koja upućuje zahtjev može nastaviti s postupanjem na temelju informacija koje su već dostupne njezinim nadležnim tijelima, u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom.*

8. Razmijenjene informacije smiju se upotrebljavati samo za potrebe iz stavka 3. U svakoj državi članici takve se informacije, ovisno o njihovoj vrsti i ovlastima tijela primatelja, mogu priopćiti samo tijelima ili pravosudnim tijelima kojima je povjeren postupak vraćanja ili **ponovni prihvata** ili pružanje pomoći pri reintegraciji.
9. ***Države članice na zahtjev jedna drugoj prenose izvorne putne isprave državljanina treće zemlje ako je putna isprava potrebna kako bi se osiguralo vraćanje.***

Članak 39.

Prijenos podataka koji se odnose na državljane trećih zemalja trećim zemljama u svrhu **vraćanja**, ponovnog prihvata i reintegracije

1. Ne dovodeći u pitanje članke 40. i 41., nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati podatke iz članka 38. stavka 6. točaka od (a) do (h) i prenijeti ih nadležnom tijelu treće zemlje ***ili trećim stranama nadležnima za pomoć pri reintegraciji ili za druge zadaće povezane s provedbom vraćanja, kao što su zračni prijevoznici ili zdravstvene ustanove, ako je to potrebno radi vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije.***

-
3. Države članice i Frontex osobne podatke na temelju stavka 1. ■ prenose u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679 i poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725.
 4. Prijenos podataka u skladu sa stavkom 1. ■ dokumentira se, a ta dokumentacija, uključujući datum i vrijeme prijenosa te informacije o nadležnom tijelu treće zemlje primateljice, na zahtjev se stavlja na raspolaganje nadležnom nadzornom tijelu osnovanom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725. ***Ta se dokumentacija ograničava na informacije strogo potrebne za dokazivanje usklađenosti s pravnom osnovom za prijenos te ne podrazumijeva nikakve dodatne obveze izvješćivanja za države članice.***

Članak 40.

Prijenos podataka koji se odnose na osuđujuće presude protiv državljanina trećih zemalja trećim zemljama u svrhu **vraćanja**, ponovnog prihvata i reintegracije

1. Podatke koji se odnose na **jednu ili više osuđujućih presuda** protiv državljanina treće zemlje nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati i u pojedinačnim slučajevima prenijeti nadležnom tijelu treće zemlje **ili trećim stranama nadležnima za pomoć pri reintegraciji ili za druge zadaće povezane s provedbom vraćanja** ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose osuđen je za kazneno djelo terorizma u prethodnih 25 godina ili u prethodnih 15 godina za bilo koje drugo kazneno djelo navedeno u Prilogu Uredbi (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća³⁸ **ili je počinio kazneno djelo za koje je prema nacionalnom pravu propisana kazna oduzimanja slobode u trajanju od najmanje dvije godine ili je počinio više kaznenih djela za koje je prema nacionalnom pravu države članice koja je izrekla osuđujuću presudu propisana kazna oduzimanja slobode u** ■ **trajanju od najmanje jedne godine;**

³⁸ Uredba (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj>).

- (b) prijenos podataka nužan je za *potrebe vraćanja*, ponovnog prihvata *ili pružanja prilagođene nefinancijske pomoći pri reintegraciji*;

■

- (d) nadležno tijelo *provjerilo je* i, ako je primjenjivo, Frontex *se uvjerio* da prijenos podataka ne predstavlja rizik od kršenja načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja;
- (e) nadležno tijelo *provjerilo je* i, ako je primjenjivo, Frontex *se uvjerio* da prijenos podataka ne predstavlja rizik od kršenja članka 50. Povelje.

- 3. Države članice i Frontex osobne podatke na temelju stavka 1. prenose u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679, a osobne podatke na temelju stavka 2. u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725.

4. Prijenos podataka u skladu sa stavkom 1. ■ dokumentira se, a ta dokumentacija, uključujući datum i vrijeme prijenosa, informacije o nadležnom tijelu treće zemlje primateljice, obrazloženje da je prijenos u skladu s uvjetima utvrđenima u stavku 1. ■ te prenesene osobne podatke, na zahtjev se stavlja na raspolaganje nadležnom nadzornom tijelu osnovanom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725. ***Ta se dokumentacija ograničava na informacije strogo potrebne za dokazivanje usklađenosti s pravnom osnovom za prijenos te ne podrazumijeva nikakve dodatne obveze izvješćivanja za države članice.***

Članak 41.

Prijenos zdravstvenih podataka državljana trećih zemalja trećim zemljama za potrebe provedbe operacije vraćanja i reintegracije

1. Podatke o medicinskoj pomoći koju državljanima trećih zemalja treba pružiti tijekom operacije vraćanja nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati i u pojedinačnim slučajevima prenijeti nadležnom tijelu treće zemlje ***ili trećim stranama nadležnima za pomoć pri reintegraciji ili za druge zadaće povezane s provedbom vraćanja, kao što su zdravstvene ustanove***, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) prijenos podataka nužan je za provedbu operacije vraćanja;

I

- (c) nadležno tijelo ***provjerilo je*** i, ako je primjenjivo, Frontex ***se uvjerio*** da prijenos podataka ne predstavlja rizik od kršenja načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja;

2. Podatke koji se odnose na zdravlje *i zdravstvene potrebe* državljana trećih zemalja nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati i u pojedinačnim slučajevima prenijeti trećoj strani nadležnoj za pomoć pri reintegraciji *ili za druge zadaće povezane s provedbom vraćanja* ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- (a) prijenos podataka nužan je za pružanje pomoći pri reintegraciji iz članka 46. koja je prilagođena zdravstvenim potrebama državljanina treće zemlje;
 - (b) državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose ■ pristao je na takav prijenos.
3. Države članice i Frontex osobne podatke na temelju stavka 1. prenose u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679, a osobne podatke na temelju stavka 2. u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725.

4. Prijenos podataka u skladu sa stavkom 1. ili 2. dokumentira se, a ta dokumentacija, uključujući datum i vrijeme prijenosa, informacije o nadležnom tijelu treće zemlje primateljice, obrazloženje da je prijenos u skladu s uvjetima utvrđenima u stavku 1. ili 2. te prenesene osobne podatke, na zahtjev se stavlja na raspolaganje nadležnom nadzornom tijelu osnovanom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725. ***Ta se dokumentacija ograničava na informacije strogo potrebne za dokazivanje usklađenosti s pravnim osnovom za prijenos te ne podrazumijeva nikakve dodatne obveze izvješćivanja za države članice.***

Poglavlje VIII.
ZAJEDNIČKI SUSTAV VRAĆANJA

Članak 42.

Sastavnice zajedničkog sustava vraćanja

1. Zajednički sustav vraćanja u skladu s ovom Uredbom sastoji se od:
 - (a) zajedničkog postupka za vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka *na državnom području država članica*;
 - (b) sustava priznavanja i izvršenja odluka o vraćanju među državama članicama;
 - (c) **■**
 - (d) digitalnih sustava za upravljanje vraćanjem, ponovnim prihvatom i reintegracijom državljana trećih zemalja;
 - (e) suradnje među državama članicama;
 - (ea) *dostatne razine kapaciteta za zadržavanje koju je utvrdila država članica uzimajući u obzir stvarne potrebe*;
 - (f) *financijske potpore Unije i operativne potpore* tijela, ureda i agencija Unije **■** u skladu s njihovim mandatima.

- 1.a** *Razvoj digitalnih sustava u najvećoj se mogućoj mjeri oslanja na postojeće nacionalne infrastrukture i interoperabilne sustave Unije i ne stvara dodatna opterećenja za države članice u smislu izvješćivanja ili postupanja.*
2. Unija i države članice utvrđuju zajedničke prioritete u području vraćanja ■ i reintegracije te provode potrebne daljnje korake uzimajući u obzir Europsku strategiju upravljanja azilom i migracijama donesenu na temelju članka 8. Uredbe (EU) 2024/1351, provedbu postupka vraćanja na granici u skladu s Uredbom (EU) **2024/1349**, procjenu razine suradnje trećih zemalja s državama članicama u okviru ponovnog prihvata u skladu s člankom 25.a Uredbe (EZ) br. 810/2009 ■ , instrumente Unije za ponovni prihvrat i sve druge instrumente Unije relevantne za suradnju u okviru ponovnog prihvata.

3. Unija i države članice lojalno surađuju i blisko se međusobno koordiniraju te jamče lojalnu suradnju i blisku koordinaciju među nadležnim tijelima, kao i sinergiju između unutarnjih i vanjskih komponenti **■** .

Članak 43.

Nadležna tijela **■**

1. Svaka država članica u skladu s nacionalnim pravom imenuje nadležna tijela odgovorna za ispunjavanje obveza koje proizlaze iz ove Uredbe.

■

Članak 44.

Suradnja među državama članicama

1. Suradnja i pomoć među nadležnim tijelima imenovanima u skladu s člankom 43. odvija se ***u pravilu*** radi:
 - (a) omogućivanja tranzita preko njihova državnog područja kako bi se pomoglo u izvršenju odluke o vraćanju druge države članice ili pribavljanju putnih isprava;

(b) pružanja logističke **■** ili druge materijalne ili nenovčane pomoći *u vezi s tranzitom preko njihova državnog područja na temelju točke (a);*

(ba) *olakšavanja transfera iz članka 8. stavka 1. točke (b);*

■

(d) *podupiranja odlaska državljanina treće zemlje u državu članicu u kojoj ima pravo boravka u skladu s člankom 8. stavkom 3.*

■ .

2. *Suradnja i pomoć među nadležnim tijelima imenovanima u skladu s člankom 43. može se odvijati, među ostalim, radi:*

(a) *vođenja ili podupiranja političkog dijaloga i razmjena s tijelima trećih zemalja radi olakšavanja ponovnog prihvata;*

(b) *obraćanja nadležnim tijelima trećih zemalja radi provjere identiteta državljanina trećih zemalja i ishoda valjane putne isprave;*

- (c) *organiziranja provedbe vraćanja u praksi u ime države članice koja upućuje zahtjev;*
- (d) *pružanja logističke ili druge materijalne ili nenovčane pomoći;*

Članak 45.

Potpore Frontexa

1. Države članice mogu zatražiti da njihovim nadležnim tijelima pomažu stručnjaci koje rasporedi ili podupire Frontex, uključujući časnike za vezu zadužene za vraćanje i druge časnike za vezu u skladu s Uredbom (EU) 2019/1896.
2. Države članice Frontexu dostavljaju relevantne informacije o planiranim potrebama za njegovom potporom u svrhu potrebnog planiranja potpore Agencije u skladu s ***Uredbom (EU) 2019/1896***.

Članak 46.

Potpora za vraćanje i reintegraciju

1. Države članice **osiguravaju dostupnost savjetovanja o vraćanju i reintegraciji** kako bi, **ako je to potrebno**, državljanima trećih zemalja što prije u postupku vraćanja pružile informacije i smjernice o mogućnostima vraćanja i reintegracije, uključujući programe iz stavka 3. Savjetovanje o vraćanju i reintegraciji može se kombinirati s drugim savjetovanjem u kontekstu drugih migracijskih postupaka u državi članici.
2. Države članice informacije o vraćanju i reintegraciji dostavljaju **najkasnije u trenutku** izdavanja odluke o vraćanju ■ .
3. Države članice **osiguravaju dostupnost programa za vraćanje i reintegraciju, koji se podupiru ili financiraju na nacionalnoj razini ili** na razini Unije. **Takvi programi ■ uključuju** logističke, financijske **ili** druge materijalne ili nenovčane pomoći ili poticaje koji se pružaju državljaninu treće zemlje, uključujući pomoć pri reintegraciji u zemlji vraćanja.

4. Pomoć pri **vraćanju i** reintegraciji nije pojedinačno pravo i ne predstavlja preduvjet za postupak ponovnog prihvata.
5. Pomoć pružena u okviru programa za vraćanje i reintegraciju odražava razinu suradnje i usklađenosti državljanina treće zemlje te se s vremenom može smanjiti **ili ukinuti**. Pri određivanju vrste i opsega pomoći pri vraćanju i reintegraciji u obzir se prema potrebi **mogu uzeti** sljedeći kriteriji:
 - (a) suradnja predmetnog državljanina treće zemlje tijekom postupka vraćanja i ponovnog prihvata kako je predviđeno u članku 21.;
 - (b) je li državljanin treće zemlje u postupku dobrovoljnog vraćanja ili podliježe udaljavanju;

- (c) je li državljanin treće zemlje državljanin treće zemlje navedene u Prilogu II. Uredbi (EU) 2018/1806³⁹;
- (d) je li državljanin treće zemlje osuđen za kazneno djelo;
- (e) ima li državljanin treće zemlje posebne potrebe jer je ranjiva osoba, maloljetnik, maloljetnik bez pratnje ili dio obitelji;
- (f) dodatni kriteriji u skladu s nacionalnim pravom.**

6. Pomoć iz ovog članka ne odobrava se državljanima trećih zemalja koji su već iskoristili drugu ili istu potporu koju je pružila država članica ili Unija. Unija, države članice i Frontex odgovorni su za usklađenost i koordinaciju pomoći pri reintegraciji.

Poglavlje IX. ZAVRŠNE ODREDBE

³⁹ Uredba (EU) 2018/1806 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o popisu trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica i zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva (kodificirani tekst) (SL L 303, 28.11.2018., str. 3., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1806/oj>).

Članak 47.

Krizne situacije

1. U slučajevima u kojima iznimno velik broj državljana trećih zemalja koji se vraća predstavlja nepredviđeno velik teret za ustanove za zadržavanje ili za upravno ili pravosudno osoblje države članice, ta država članica sve dok traje takvo izvanredno stanje može omogućiti dopušteno vrijeme **■** dulje od onoga koje je predviđeno **člankom 27. stavkom 1.**, člankom 33. stavkom 3. **i člankom 38. stavkom 7.** te poduzeti hitne mjere u odnosu na uvjete zadržavanja koje odstupaju od onih iz članka 34. stavka 1. i članka 35. stavka 2. ***Države članice mogu privremeno prilagoditi administrativne postupke i zahtjeve za interno izvješćivanje kako bi se ubrzale operacije vraćanja, pod uvjetom da su takve prilagodbe nužne za suočavanje s izvanrednom situacijom.***

2. Ako poduzima takve izvanredne mjere, predmetna država članica o tome bez odgode obavješćuje Komisiju. Također obavješćuje Komisiju čim razlozi za primjenu tih izvanrednih mjera prestanu postojati.
3. Ništa iz ovog članka ne tumači se na način da države članice smiju odstupati od svojih općih obveza da poduzimaju odgovarajuće mjere, opće ili posebne, kako bi osigurale ispunjenje svojih obveza prema ovoj Uredbi.

Članak 48.

Statistički podaci

1. ***Za praćenje suradnje s trećim zemljama u području ponovnog prihvata Komisija može godišnje zatražiti da se Frontexu dostave sljedeći podaci o relevantnim trećim zemljama, raščlanjeni po svakoj trećoj zemlji:***

- (a) broj zahtjeva za potvrdu državljanstva te zaprimljenih pozitivnih i negativnih odgovora na te zahtjeve;
- (b) broj zahtjeva za izdavanje putnih isprava, uključujući broj zahtjeva za izdavanje putnih isprava u slučajevima u kojima je državljanstvo potvrđeno, broj putnih isprava koje su izdala tijela trećih zemalja i broj negativnih odgovora u vezi sa zahtjevima za izdavanje putnih isprava.

I

2. *Frontex Komisiji odobrava pristup podacima iz stavka 1. Podaci iz točaka (a) i (b) razvrstani po državama članicama mogu se priopćiti trećim zemljama za potrebe praćenja provedbe obveza ponovnog prihvata i usklađenosti s njima, među ostalim u okviru instrumenata Unije za ponovni prihvrat.*

3. Države članice *na zahtjev Komisije dostavljaju informacije potrebne za dovršetak procjene u skladu s člankom 9. stavkom 12., posebno statističke podatke o broju državljana trećih zemalja na koje se primjenjuju odluke o vraćanju koje je izdala druga država članica i broju državljana trećih zemalja koji su udaljeni ili vraćeni na temelju priznatih odluka o vraćanju i, ako je relevantno, odluka kojima se nalaže udaljavanje koje je izdala druga država članica u određenom roku.*

4. *Komisija se za potrebe ovog članka i kad je to moguće koristi informacijama koje su joj stavljene na raspolaganje na temelju Uredbe (EZ) br. 862/2007.*
5. *Ako Komisija podnese zakonodavni prijedlog na temelju članka 9. stavka 13., prema potrebi predlaže izmjene ovog članka, uzimajući u obzir relevantne zakonodavne promjene u području digitalizacije.*

Članak 49.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011. Ako odbor ne da mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 50.

Izvješćivanje

1. Komisija do [*pet godina nakon stupanja na snagu ove Uredbe*] i svakih pet godina nakon toga izvješćuje Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Uredbe u državama članicama te prema potrebi predlaže izmjene.

2. Na zahtjev Komisije države članice dostavljaju **dostupne** informacije ■ potrebne za sastavljanje izvješća **u skladu sa stavkom 1.** najkasnije devet mjeseci prije isteka tog roka. **Komisija se, ako je to moguće, služi informacijama stavljenima na raspolaganje na temelju Uredbe (EZ) br. 862/2007.**

Članak 51.

Stavljanje izvan snage

1. Direktiva 2008/115/EZ ■, Direktiva 2001/40/EZ i Odluka Vijeća 2004/191/EZ stavljaju se izvan snage ■ za države članice koje obvezuje ova Uredba, **od datuma početka primjene ove Uredbe u skladu s člankom 52. stavkom 3.**
2. Upućivanja na direktive stavljene izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga.

Članak 52.

Stupanje na snagu *i primjena*

1. Ova Uredba stupa na snagu *sljedećeg* dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
2. *Članak 1., članak 2. stavci od 1. do 3., članak 4. stavak 3., članak 5., članak 7. stavci 8. i 9., članci 17., 18., 19., 36., 37.a, 43., 45., 49., 50. i 51. ove Uredbe primjenjuju se od stupanja na snagu.*
3. *Preostale odredbe ove Uredbe primjenjuju se od ... [Službeni list: unijeti datum 12 mjeseci od datuma stupanja na snagu].*
4. *Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.*

Sastavljeno u

Za Europski parlament

Za Vijeće

Predsjednica

Predsjednik
